

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

Rzeszów, dnia 24 września 2025 r.

Poz. 3648

WNIOSEK NR XIX/125/2025 RADY GMINY OLSZANICA

z dnia 12 września 2025 r.

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm) oraz art. 8 i art. 11 ust. 5 pkt 1 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278),

Rada Gminy Olszanica uchwala, co następuje:

§ 1. Wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica w granicach określonych w załączniku nr 1 (obszar zdegradowany) i w załączniku nr 2 (obszar rewitalizacji) do niniejszej uchwały.

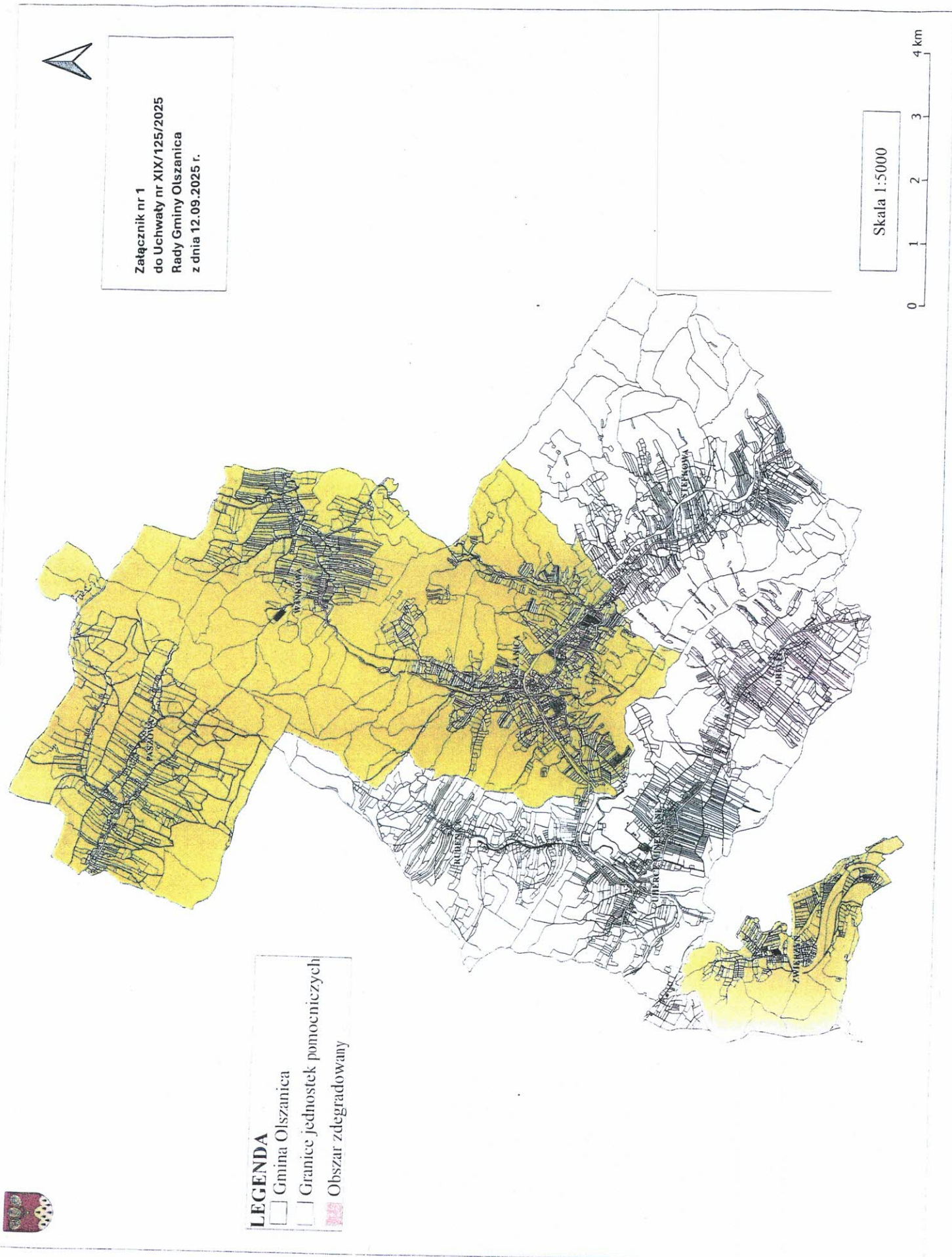
§ 2. Ustanawia się na rzecz Gminy Olszanica prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Olszanica.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego.

Przewodniczący Rady Gminy

Tadeusz Darosz

Załącznik nr 2a
do Uchwały nr XIX/125/2025
Rady Gminy Olszanica
z dnia 12.09.2025 r.

LEGENDA
Gmina Olszanica
Granice jednostek pomocniczych
Podobszar rewitalizacji

Skala 1:3000
0 250 500 750 1 000 m
STERKOWA

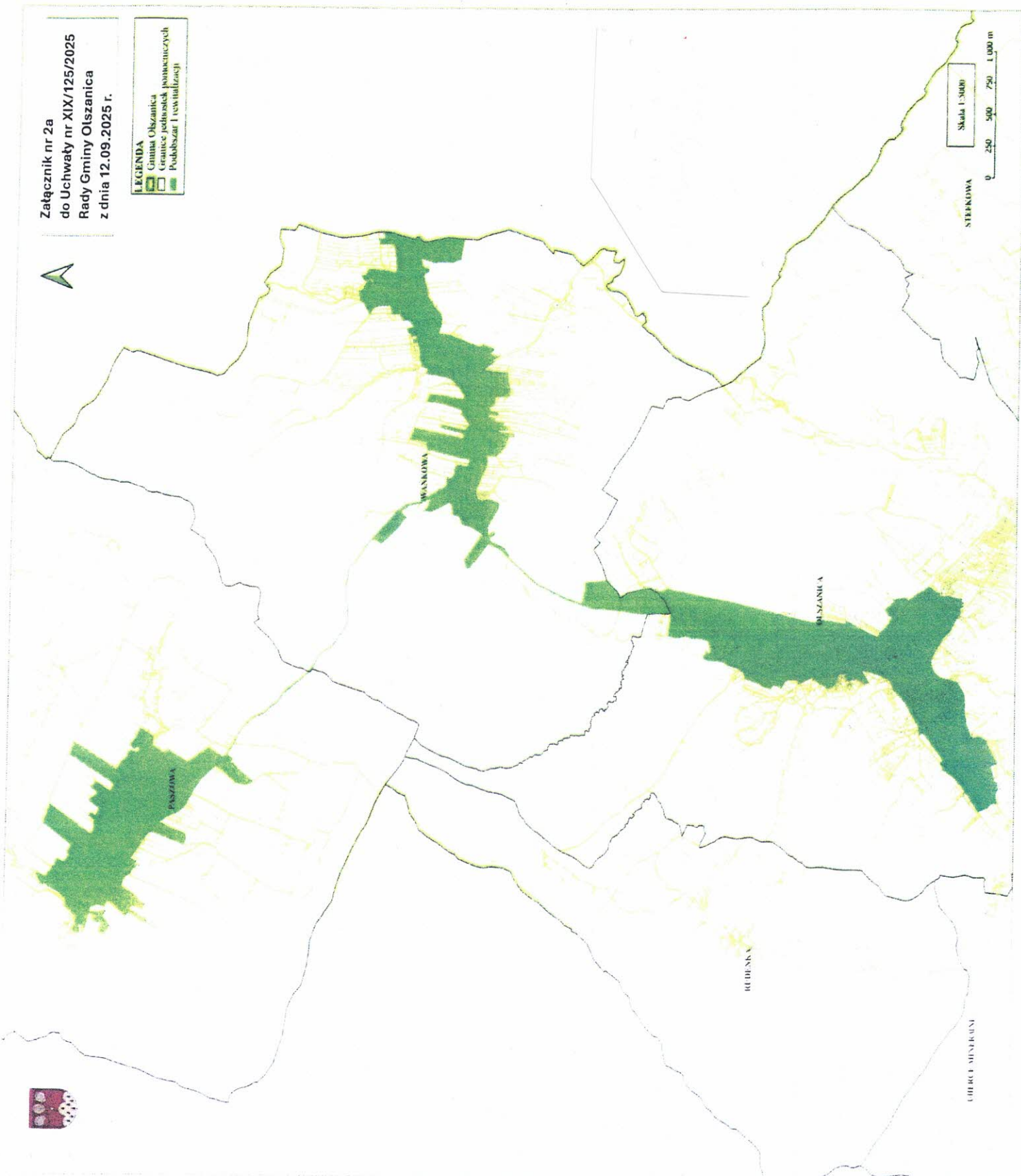
WANKOWA

OLSZANICA

PASZOWA

RUDESKA

CHURCI MISTEKUSI

Załącznik nr 2b
do Uchwały nr XIX/125/2025
Rady Gminy Olszanica
z dnia 12.09.2025 r.

LEGENDA
Gmina Olszanica
Granice jednostek pomocniczych
Podobszar I ewidencyjny

Skala 1:1000

0 250 500 m

OLSZANICA

Wniosek Wójta Gminy Olszanica o wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Na podstawie art. 11 *Ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji* (Dz. U z 2024 r. poz. 278) Wójt Gminy Olszanica składa wniosek o wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica.

W oparciu o sporządzoną zgodnie z art. 11 ust. 2 Diagnozę na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica (załącznik 3 do niniejszego wniosku) potwierdzającą spełnienie przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek do ich wyznaczenia, Wójt Gminy Olszanica proponuje wyznaczenie obszaru zdegradowanego obejmującego sołectwa: Olszanica, Paszowa, Wańkowa i Zwierzyń.

Na jego terenie zidentyfikowano kumulację negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych, wskazanych w art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji. Zgodnie z art. 11 ust. 1 ww. ustawy granice obszaru zostały określone na mapie w skali 1:5 000 sporządzonej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, w rozumieniu *ustawy z dnia 17 maja 1989 roku – Prawo geodezyjne i kartograficzne* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1151) – stanowiącej załącznik 1 do niniejszego wniosku.

Zgodnie z art. 10 ustawy o rewitalizacji *obszar rewitalizacji* to „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją wyżej wymienionych negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację”.

W wyniku sporządzonej diagnozy i analiz wewnątrzgminnych oraz przeprowadzonych w dniach od 05.08.2025 do 08.09.2025 r. konsultacji społecznych, Wójt Gminy Olszanica proponuje wyznaczenie obszaru rewitalizacji, który obejmuje teren będący częścią sołectw Olszanica oraz Paszowa, a także całe sołectwo Wańkowa – Podobszar I rewitalizacji oraz sołectwo Zwierzyń – Podobszar II rewitalizacji.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ww. ustawy granice obszaru zostały określone na mapie w skali 1:5 000 sporządzonej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, w rozumieniu *ustawy z dnia 17 maja 1989 roku – Prawo geodezyjne i kartograficzne* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1151) – stanowiącej załącznik 2 i 2a do niniejszego wniosku. Wyznaczony obszar zajmuje powierzchnię 0,4 km² (0,04% powierzchni ogółem gminy) i jest zamieszkały przez 1 361 mieszkańców (28,16% ludności ogółem gminy), więc nie przekracza limitów określonych w art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji. (maks. 20% powierzchni gminy oraz maks. 30% liczby mieszkańców gminy).

Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji stworzy możliwość opracowania aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, który stanowić będzie podstawowe narzędzie do prowadzenia rewitalizacji, zapewniające koncentrację oraz kompleksowe działania w ścisłej współpracy ze społecznością lokalną.

***Diagnoza na potrzeby wyznaczenia
obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
na terenie Gminy Olszanica***

Wrzesień 2025

*Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica***Spis treści**

Wstęp.....	3
1. Charakterystyka Gminy Olszanica	4
2. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	7
3. Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźników.....	12
3.1. Sfera społeczna.....	12
3.2. Sfera gospodarcza.....	14
3.3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	16
3.4. Sfera techniczna	18
3.5. Sfera środowiskowa	20
3.6. Wyniki diagnozy w poszczególnych sferach.....	27
4. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Olszanica	30
5. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica.....	32
Spis schematów	46
Spis map	46
Spis tabel	47
Załącznik 1. <i>Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Olszanica</i>	47

Wstęp

W związku z przemianami społeczno-gospodarczymi wywołanymi procesem globalizacji oraz transformacją ustrojową i wyzwaniem gospodarki wolnorynkowej, obok zmian korzystnych, zachodzi szereg niekorzystnych procesów na obszarach jednostek samorządu terytorialnego. Procesami takimi są m.in. degradacja tkanki materialnej oraz narastające problemy w sferach społecznej i gospodarczej. W takiej sytuacji strategiczne programowanie rozwoju gminy, a w szczególności procesu rewitalizacji, musi być oparte na wynikach analiz zróżnicowania koncentracji zjawisk kryzysowych wewnątrz gminy. Takie podejście pozwala na zaplanowanie działań odpowiadających na indywidualny zestaw zidentyfikowanych problemów występujących na danym obszarze.

Podstawę formalno-prawną dla prowadzenia procesu rewitalizacji przez gminę, w zakresie swoich właściwości, stanowi *Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji* (Dz. U. z 2024 r. poz. 278).

Na mocy art. 3 ust. 1 ww. ustawy: „przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne”. Zgodnie z art. 8 i 11 ust. 2, w przypadku gdy gmina zamierza realizować ww. zadania własne: „rada gminy wyznacza, w drodze uchwały, z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta, burmistrza albo prezydenta miasta obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Do wniosku załącza się ponadto diagnozę (...) potwierdzającą spełnienie przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia”.

Niniejszy dokument obejmuje diagnozę Gminy Olszanica, służącą zidentyfikowaniu obszarów gminy w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Analiza obejmuje cały obszar gminy w podziale na ustalone jednostki referencyjne, a przeprowadzona została w oparciu o obiektywne i weryfikowalne mierniki oraz metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

Diagnoza stanowi podstawę do podjęcia przez Radę Gminy Olszanica uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica, dla którego sporządzony zostanie Gminny Program Rewitalizacji.

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

1. Charakterystyka Gminy Olszanica

Gmina Olszanica jest gminą wiejską położoną w północno-wschodniej części powiatu leskiego w województwie podkarpackim i obejmuje obszar o powierzchni 93,55 km². Według danych Urzędu Gminy Olszanica w 2024 roku zamieszkiwało ją 4 832 osoby. W skład gminy wchodzi 8 sołectw, a siedzibą jej organów jest miejscowość Olszanica.

Gmina Olszanica graniczy: od północnego-zachodu z Gminą Tyrawa Wołoska (powiat sanocki), od północnego-wschodu i wschodu z Gminą Ustrzyki Dolne (powiat bieszczadzki), od południa z Gminą Solina (powiat leski), natomiast od zachodu z Gminą Lesko (powiat leski). Gmina Olszanica posiada dobre położenie komunikacyjne – do Leska (siedziba powiatu) jest ok. 10 km, do Sanoka (siedziba sąsiedniego powiatu) jest ok. 24 km, a do Ustrzyk Dolnych (siedziba sąsiedniego powiatu) jest ok. 14 km. Przez obszar Gminy Olszanica przebiega droga krajowa nr 84, prowadząca z Sanoka do granicy z Ukrainą w Krościenku. Na system komunikacyjny w gminie składają się drogi gminne i droga powiatowa oraz droga wojewódzka nr 895 (DW895) łącząca Uherce Mineralne z Myczkowem. Przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 108 Stróże–Krościenko, na której znajdują się: stacja kolejowa Uherce oraz przystanki osobowe Uherce Tunel i Olszanica.

Zgodnie ze Statutem Gminy Olszanica¹ gmina podzielona jest na jednostki pomocnicze (sołectwa), którymi są: Olszanica, Orelec, Paszowa, Rudenka, Stefkowa, Uherce Mineralne, Wańkowa i Zwierzyń. Podział Gminy Olszanica na jednostki strukturalne na potrzeby przeprowadzenia diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przedstawiono na mapie 2.

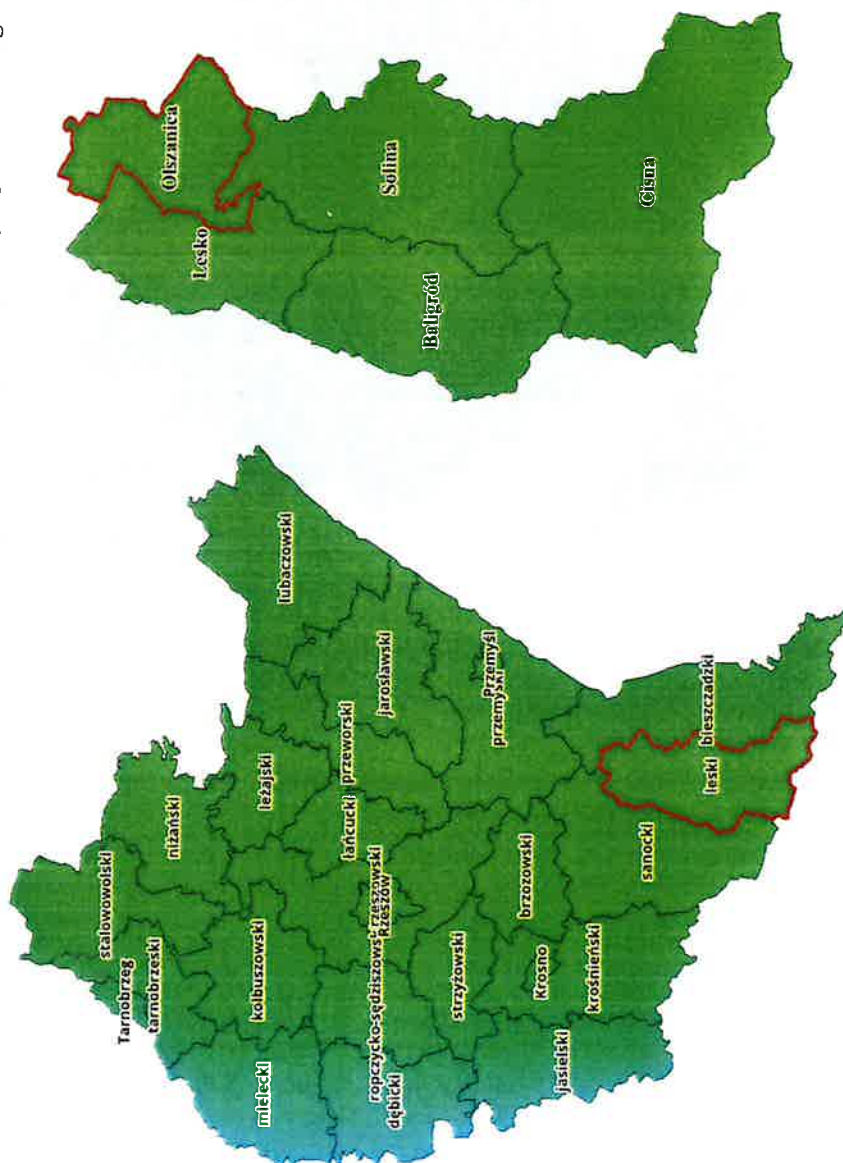
Według danych Urzędu Gminy Olszanica, na koniec 2024 roku powierzchnia ogółem gminy wynosiła 93,55 km². Największą jednostką w gminie jest sołectwo Stefkowa, które zajmuje 18,45 km², co stanowi 19,72% powierzchni gminy. Najmniejszą jednostką jest natomiast sołectwo Zwierzyń z powierzchnią 5,38 km², zajmującą 5,75% terenu gminy.

Należy zaznaczyć, że do opracowania map poglądowych obrazujących podział Gminy Olszanica na jednostki strukturalne wykorzystano zbiory danych państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju, będące w zasobach Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii².

¹ Uchwała nr V/33/2003 Rady Gminy Olszanica z dnia 27 lutego 2003r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Olszanica.

² Strona internetowa Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii, gugik.gov.pl, inf. z dnia 31.07.2025 r.

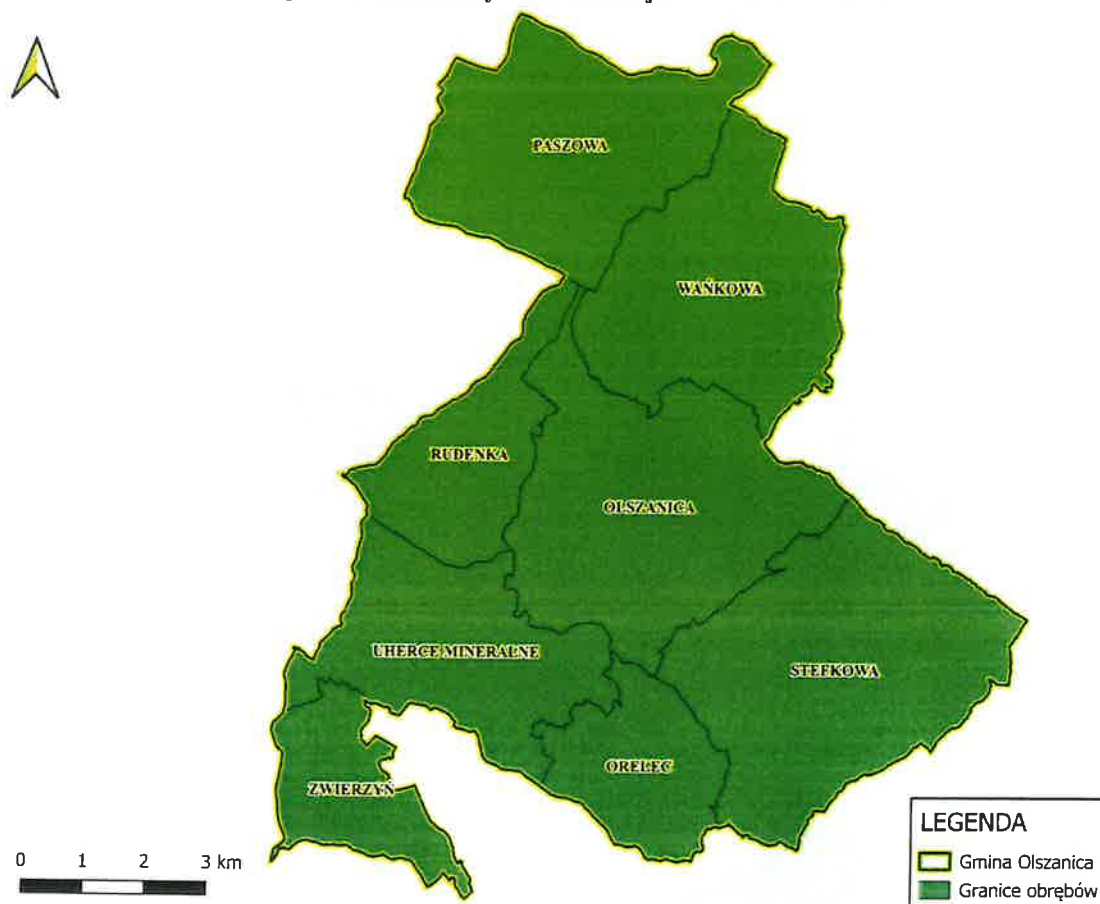
Mapa 1 Położenie Gminy Olszanica na tle województwa podkarpackiego i powiatu leskiego

Źródło: Opracowanie własne

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Mapa 2 Podział Gminy Olszanica na jednostki strukturalne

Źródło: Opracowanie własne

Podstawowe dane dotyczące powierzchni i liczby ludności poszczególnych jednostek strukturalnych na terenie Gminy Olszanica na koniec 2024 roku zestawione zostały w tabeli 1.

Tabela 1 Zestawienie podstawowych danych dotyczących jednostek strukturalnych Gminy Olszanica (stan na koniec 2024 roku)

Lp.	Jednostka strukturalna	Powierzchnia (km ²)	Udział w powierzchni ogółem gminy (%)	Liczba ludności (osoba)	Udział w liczbie mieszkańców gminy ogółem (%)
1.	Olszanica	17,18	18,36	1 148	23,76
2.	Orelec	6,29	6,72	458	9,48
3.	Paszowa	14,32	15,31	354	7,33
4.	Rudenka	6,98	7,46	377	7,80
5.	Stefkowa	18,45	19,72	588	12,17
6.	Uherce Mineralne	11,17	11,94	1 259	26,06
7.	Wańkowa	13,78	14,73	386	7,99
8.	Zwierzyń	5,38	5,75	262	5,42
SUMA		93,55	100,00	4 832	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Olszanica oraz danych GUS

2. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji opiera się na *Ustawie z dnia 9 października o rewitalizacji* (Dz. U. z 2024 r. poz. 278).

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ww. ustawy, *rewitalizacja* stanowi: „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy”, dlatego przy wyznaczaniu zasięgu obszaru zdegradowanego wzięto pod uwagę zestaw kryteriów obrazujących negatywne zjawiska wskazane w art. 9 ust. 1 ustawy, który wskazuje na istnienie stanu kryzysowego na danym terenie.

Stan kryzysowy zdefiniowany został jako: „stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w *Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami* (Dz. U. 2024 r. poz. 1411), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- 1) *gospodarczej* – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw;
- 2) *środowiskowej* – w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź stanu środowiska;
- 3) *przestrzenno-funkcjonalnej* – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w *Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami*;
- 4) *technicznej* – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w *Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami*.

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

W związku z powyższym, w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego, Gmina Olszanica podzielona została na *jednostki strukturalne (referencyjne)*, w sposób odpowiadający istniejącym powiązaniom funkcjonalnym. W procesie diagnostycznym przyjęto podział na sołectwa. Analiza danych ilościowych w ustalonych jednostkach strukturalnych pozwoliła na stosunkowo łatwe zidentyfikowanie lokalizacji problemów i wyznaczenie granic obszaru zdegradowanego.

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

W przeprowadzonej diagnozie na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego dokonano analizy porównawczej jednostek referencyjnych, opartej na zestawie wskaźników cząstkowych oraz syntetycznych wskaźników degradacji we wszystkich sferach, pozwalających na obiektywne określenie stopnia zróżnicowania zjawisk kryzysowych i potencjałów lokalnych na terenie gminy. Syntetyczne wskaźniki koncentracji zjawisk kryzysowych w poszczególnych sferach przedstawione zostały na mapach poglądowych gminy z podziałem na jednostki strukturalne. Jako główne kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego przyjęto wskaźniki przedstawione w tabeli 2.

Tabela 2 Wskaźniki obrazujące sytuację na terenie Gminy Olszanica w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

Sfera	Cechy szczegółowe sfery	Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło danych
SPOŁECZNA	Trendy demograficzne	1.	Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem	%	Urząd Gminy Olszanica
		2.	Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	%	
		3.	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem	%	
		4.	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wskaźnik obciążenia demograficznego)	szt.	
		5.	Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 osób wg miejsca zamieszkania	-	
		6.	Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	-	
	Sytuacja na rynku pracy/bezrobocie	7.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	%	Powiatowy Urząd Pracy w Lesku
	Skala problemów społecznych	8.	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	szt.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olszanicy
		9.	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	szt.	
		10.	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	szt.	
		11.	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	szt.	

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

		12.	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	szt.	
		13.	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	szt.	
		14.	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” na 1 000 mieszkańców	szt.	
	Udział w życiu publicznym	15.	Frekwencja w wyborach samorządowych – I tura (IV 2024)	%	Państwowa Komisja Wyborcza
16.		Frekwencja w wyborach parlamentarnych (X 2023)	%		
GOSPODARCZA	Przedsiębiorczość mieszkańców	17.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	szt.	GUS
		18.	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 000 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	szt.	
	Sytuacja gospodarcza	19.	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych z rejestru REGON w przeliczeniu na 1 000 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	szt.	
		20.	Liczba nowo zarejestrowanych działalności gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	szt.	
PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	Wypożażenie w infrastrukturę społeczną	21.	Udział budynków mieszkalnych mających bezpośredni dostęp do dróg asfaltowych w liczbie budynków mieszkalnych ogółem	%	
		22.	Udział długości dróg nieasfaltowych w ogólnej długości dróg	%	
TECHNICZNA	Mieszkalnictwo	23.	Budynki mieszkalne nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	szt.	Urząd Gminy Olszanica
	Wypożażenie w infrastrukturę techniczną	24.	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych	%	

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

ŚRODOWISKOWA		25.	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych	%	
		26.	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci gazowej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych	%	
	Odpady niebezpieczne	27.	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska - azbest	tona	
		28.	Ilość unieszkodliwionego azbestu w przeliczeniu na 1 mieszkańca	tona	
	Formy ochrony przyrody	29.	Położenie na obszarach objętych formami ochrony przyrody*	TAK/NIE	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
	Lokalizacja na terenach zalewowych	30.	Położenie na obszarach zagrożonych wystąpieniem powodzi	TAK/NIE	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej

Źródło: Opracowanie własne

Proces diagnostyczny został przeprowadzony we współpracy pracowników Urzędu Gminy Olszanica oraz jednostek organizacyjnych gminy wraz z zespołem zewnętrznych ekspertów. W procesie delimitacji obszaru zdegradowanego wykorzystano różnorodne źródła informacji, dzięki czemu zastosowane podejście ma charakter kompleksowy i łączy wykorzystanie metod ilościowych z jakościowymi. Dla przyjętych jednostek referencyjnych pozyskano dane statystyczne gromadzone w zasobach Urzędu Gminy Olszanica, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olszanicy oraz instytucji zewnętrznych, m.in.: Powiatowego Urzędu Pracy w Lesku oraz Głównego Urzędu Statystycznego. Część pozyskanych danych została wykorzystana do porównawczej analizy ilościowej wskaźników ze średnią wartością dla całej gminy, a część posłużyła do dokonania analizy jakościowej, charakteryzującej ważne dla rewitalizacji deficyty i problemy obszarów oraz lokalne potencjały.

Delimitacja obszaru rewitalizacji dokonana została przy uwzględnieniu zapisów art. 10 ustawy o rewitalizacji, który stanowi, że jest to: „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację”.

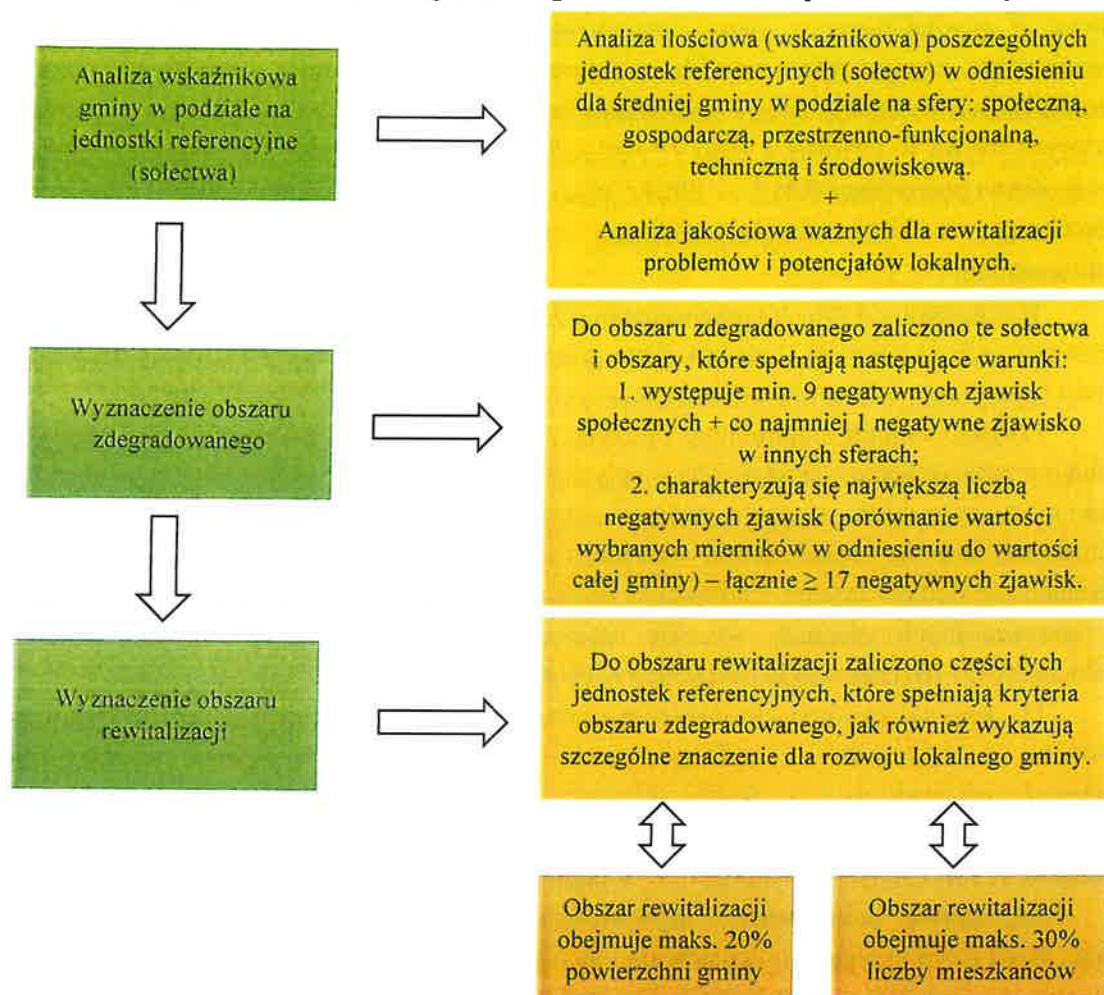
Zgodnie z powyższym, wyznaczenie granic obszaru rewitalizacji nastąpiło w oparciu o dwie przesłanki. Pierwszą z nich było stwierdzenie, że na wybranym obszarze uznanym wcześniej jako zdegradowany istnieje szczególna koncentracja negatywnych zjawisk. Drugą z przesłanek było uznanie, że wybrany obszar ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. Takie uzasadnienie obejmuje przedstawienie możliwych do wykorzystania w procesie

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

rewitalizacji lokalnych potencjałów, a także nawiązanie do gminnych dokumentów strategicznych i planistycznych, w których wybrany obszar będzie ujęty jako ośrodek koncentracji aktywności społeczno-gospodarczej w gminie.

Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji w Gminie Olszanica przedstawiona została na schemacie 1.

Schemat 1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Źródło: Opracowanie własne

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

3. Delimitacja obszaru zdegradowanego – analiza wskaźników

3.1. Sfera społeczna

Sfera społeczna stanowi najważniejszy element procesu diagnostycznego na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, gdyż celem planowanych działań jest poprawa warunków i jakości życia społeczności lokalnej. Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, o stanie kryzysowym na danym obszarze gminy świadczy: „koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w *Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym”.

W związku z tym, przeprowadzona została porównawcza analiza ilościowa danych statystycznych w zakresie: trendów demograficznych, sytuacji na rynku pracy/bezrobocia, opieki społecznej, skali problemów społecznych oraz udziału w życiu publicznym.

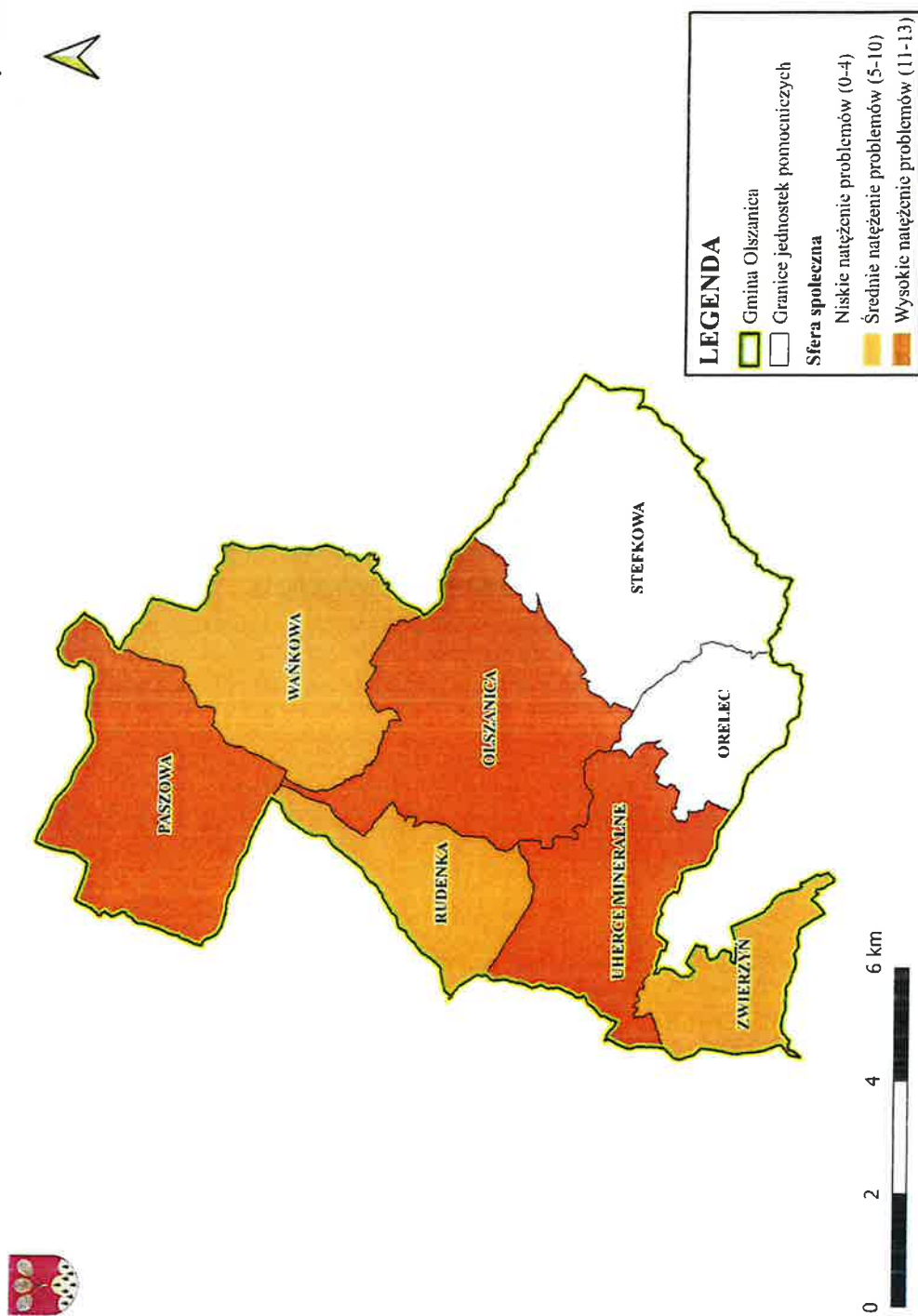
Przyjęto metodę naturalnego podziału (tzw. „Jenks”), która opiera się o algorytmy takiego rozmieszczenia wartości zbioru danych w klasach, aby w każdej z klas zminimalizować średnią dewiację zbioru w grupie, maksymalizując w stosunku do innych grup. Innymi słowy, metoda ta dąży do zredukowania wariancji wewnątrz klasy, na rzecz maksymalizowania wariancji pomiędzy klasami. Zjawiska kryzysowe w sferze społecznej zostały przedstawione w poszczególnych grupach: wysokie natężenie problemów (11–13), średnie natężenie problemów (5–10) oraz niskie natężenie problemów (0–4).

Po przeanalizowaniu zgromadzonych danych, które przedstawione są w Załączniku 1. *Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Olszanica* można stwierdzić, że największe natężenie problemów zidentyfikowanych w sferze społecznej występuje w sołectwach: Paszowa (13), Olszanica (12), Uherce Mineralne (11), Wańkowa (10).

Poglądową koncentrację negatywnych zjawisk społecznych w poszczególnych jednostkach referencyjnych przedstawiono na mapie 3.

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Mapa 3 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Olszanica, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olszanie, Powiatowego Urzędu Pracy w Lesku

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

3.2. Sfera gospodarcza

Na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy o rewitalizacji, obszar gminy może znajdować się w stanie kryzysowym z uwagi na koncentrację negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, w szczególności takich jak: „niski stopień przedsiębiorczości czy słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw”.

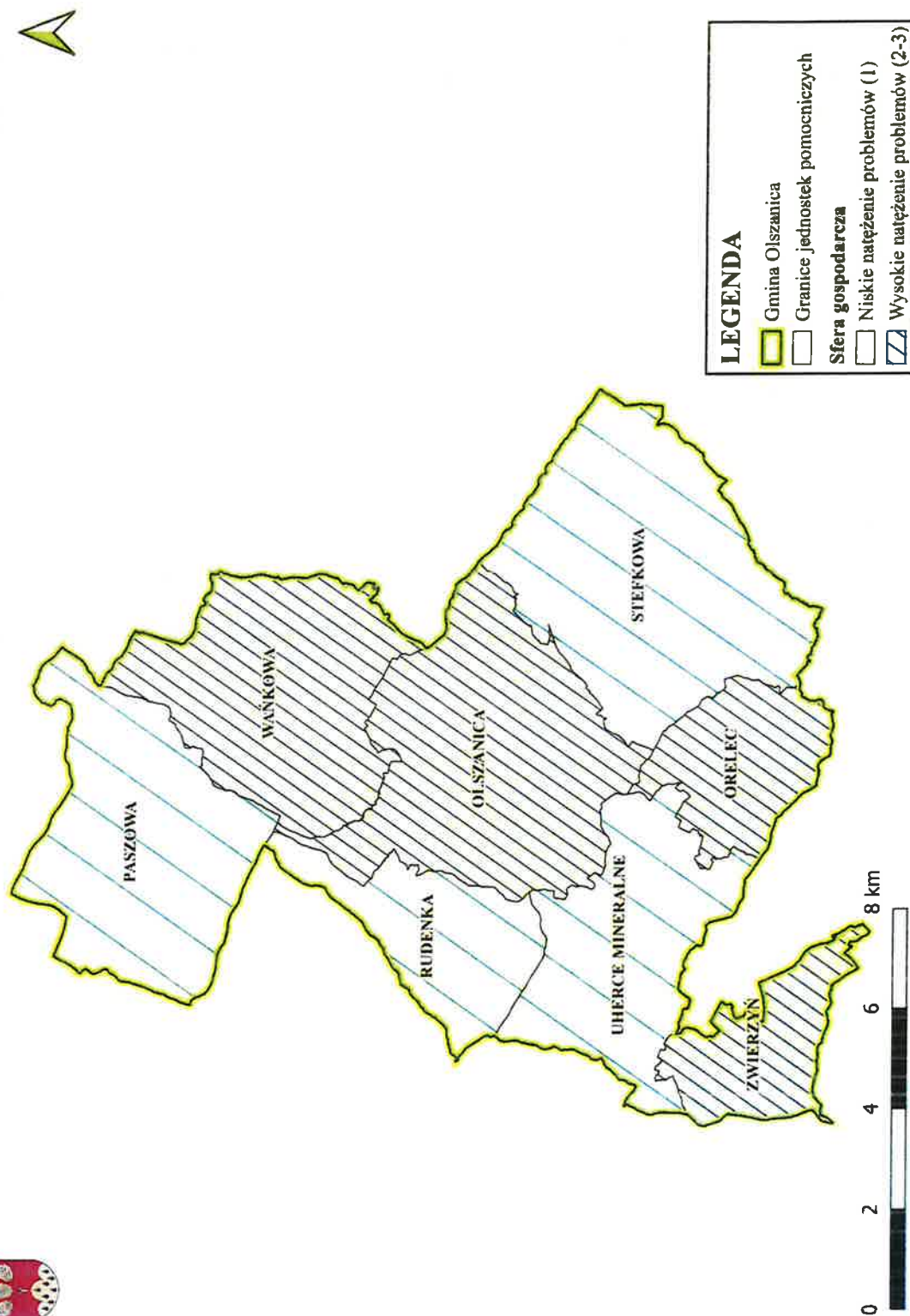
Sytuację w zakresie przedsiębiorczości mieszkańców na terenie Gminy Olszanica zobrazowano przy pomocy wskaźników: „liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania”, „liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania” oraz „liczba nowo zarejestrowanych działalności gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym” natomiast sytuację gospodarczą oceniono na podstawie wskaźnika „liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych z rejestru REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania”.

Z danych przedstawionych w Załączniku 1. *Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Olszanica* wynika, że obszar charakteryzujący się wysokim natężeniem problemów (2–3) w sferze gospodarczej to sołectwa: Olszanica, Orelec, Wańkowa, Zwierzyń i Paszowa.

Koncentrację stanu kryzysowego w sferze gospodarczej w podziale na poszczególne jednostki referencyjne Gminy Olszanica przedstawiono na mapie 4.

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Mapa 4 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

3.3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Zgodnie z zapisami art. 9 ust. 1 pkt 3 ustawy o rewitalizacji, obszar gminy znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych, a w szczególności: „niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w *Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami*, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych”.

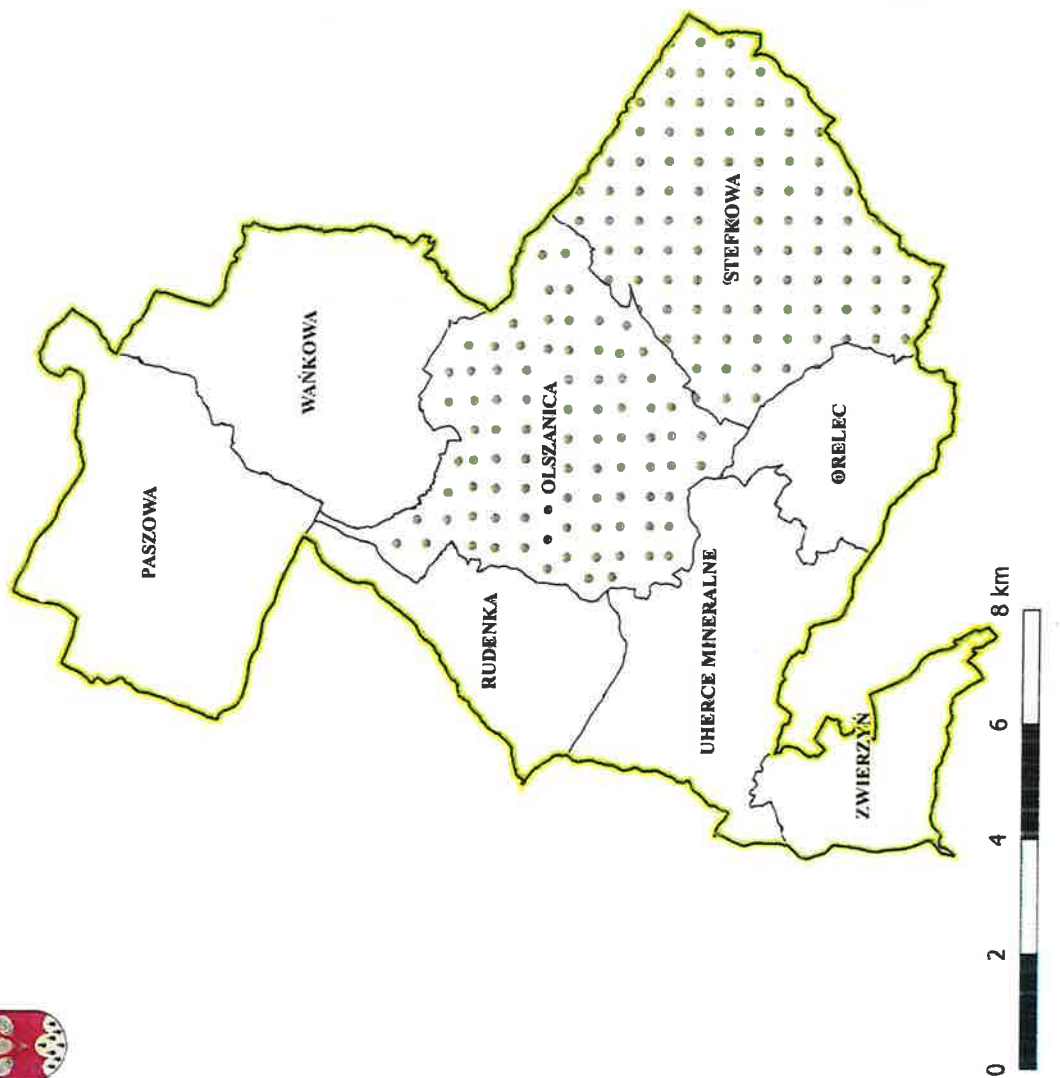
W związku z powyższym przeprowadzono diagnozę ww. problemów za pomocą porównania wartości wybranych wskaźników charakteryzujących sferę przestrzenno-funkcjonalną ze średnią wartością dla całej Gminy Olszanica. Do analizy przyjęto wskaźniki: „udział budynków mieszkalnych mających bezpośredni dostęp do dróg asfaltowych w liczbie budynków mieszkalnych ogółem” oraz „udział długości dróg nieasfaltowych w ogólnej długości dróg”.

Na podstawie zebranych danych, zawartych w Załączniku 1. *Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Olszanica* można stwierdzić, że problemy (1) w sferze przestrzenno-funkcjonalnej występują w sołectwach: Olszanica i Stefkowa.

Rozkład koncentracji stanu kryzysowego w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w podziale na poszczególne jednostki referencyjne Gminy Olszanica przedstawiono na mapie 5.

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Mapa 5 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Olszanica

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

3.4. Sfera techniczna

Infrastruktura techniczna gminy oraz zasoby i warunki mieszkaniowe w znacznym stopniu determinują jakość życia mieszkającej na danym terenie ludności. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną w sensie jej struktury, lokalizacji, jakości i dostępności ma znaczny wpływ na rozwój jednostki samorządu oraz stanowi jeden z podstawowych czynników kształtujących jej atrakcyjność i konkurencyjność. Przesądza również o kosztach inwestycyjnych rewitalizacji danego obszaru. Im wyższy jest stopień rozwoju infrastruktury technicznej, tym lepsze są warunki do przeprowadzenia zaplanowanych w jej zakresie zadań.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 4 ustawy o rewitalizacji, o stanie kryzysowym na obszarze gminy świadczą również wskaźniki charakteryzujące sferę techniczną, a są to w szczególności: „degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w *Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami*”.

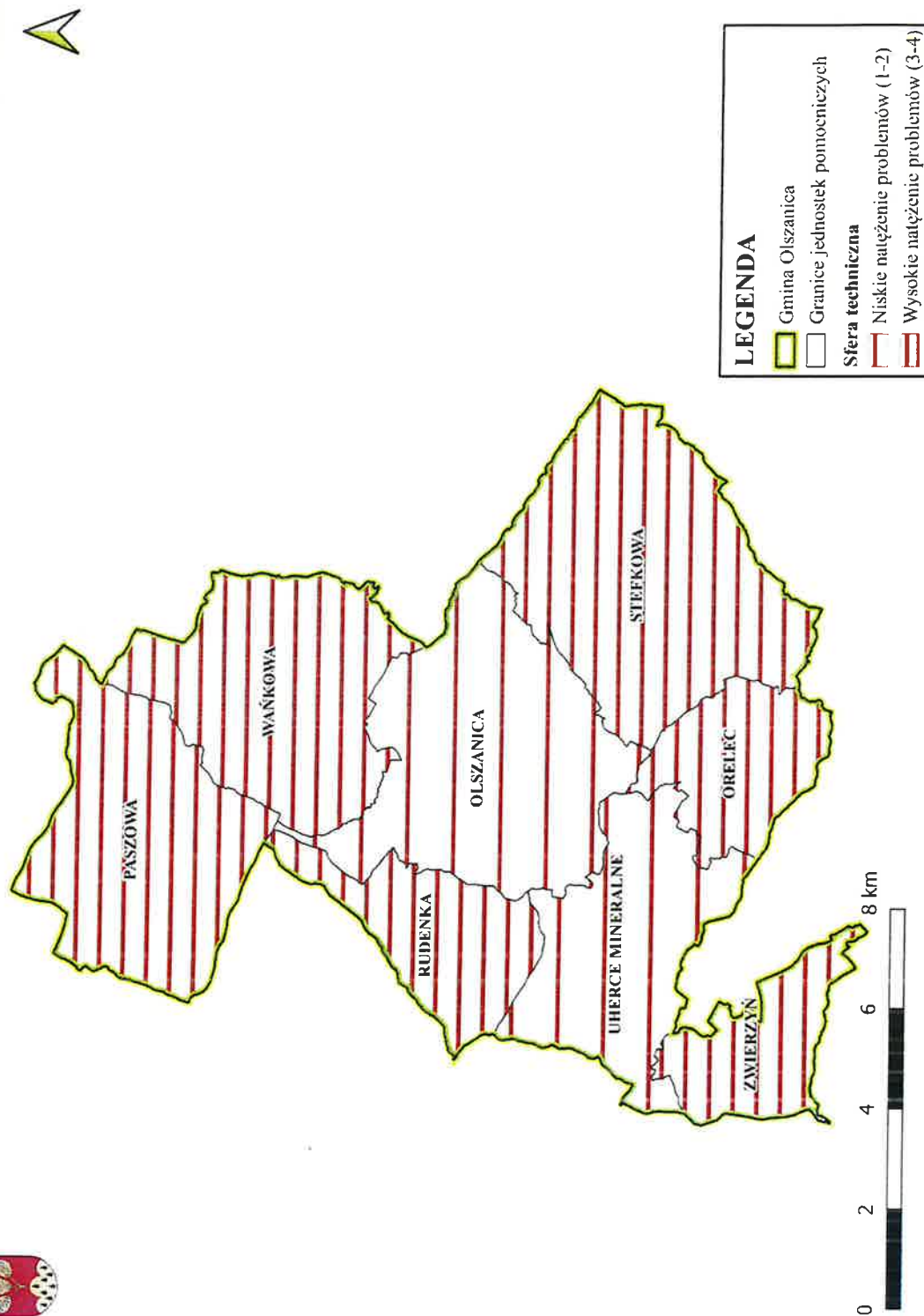
Do zdiagnozowania występujących problemów w ww. sferze wybrano wskaźniki: „budynki mieszkalne nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców”, „udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych”, „udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych” oraz „udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci gazowej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych”.

Biorąc pod uwagę dane zawarte w Załączniku 1. *Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Olszanica*, należy wskazać, że problemy w sferze technicznej występują w każdym sołectwie, jednak ich największe natężenie (4) występuje na terenie sołectw: Rudenka i Zwierzyń.

Rozmieszczenie natężenia problemów w sferze technicznej w podziale na poszczególne jednostki referencyjne Gminy Olszanica przedstawiono na mapie 6.

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Mapa 6 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze technicznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Olszanica

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

3.5. Sfera środowiskowa

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy o rewitalizacji, obszar gminy znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk środowiskowych, w szczególności: „przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska”.

Sytuację w zakresie stanu środowiska zdiagnozowano m.in. na podstawie wskaźników: „ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest”, „ilość unieszkodliwionego azbestu w przeliczeniu na 1 mieszkańca”, „położenie na obszarach objętych formami ochrony przyrody” i „położenie na obszarach zagrożonych wystąpieniem powodzi”.

Diagnoza w zakresie przekroczenia standardów jakości powietrza przeprowadzona została na podstawie *Rocznej oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim, raport wojewódzki za rok 2024*. Na terenie województwa podkarpackiego wyróżniono dwie strefy – miasto Rzeszów oraz strefę podkarpacką. Gmina Olszanica należy do strefy podkarpackiej³. Ze względu na ochronę zdrowia, diagnoza objęła klasyfikację strefy podkarpackiej dla następujących parametrów: pył zawieszony PM₁₀ (rok), pył zawieszony PM₁₀ (24-godzinny), benzo(a)piren w pyłe PM₁₀ (rok), pył zawieszony PM_{2,5} (rok) oraz ozon (maks. 8-godzin).

Oceny pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi dla ozonu (O₃), dokonuje się w ramach dwóch kryteriów – dotrzymania poziomu docelowego (z uwzględnieniem dozwolonej liczby przypadków przekroczeń) oraz dotrzymania poziomu celu długoterminowego. Do oceny rocznej tych parametrów wykorzystano wyniki pomiarów z 6 stanowisk pomiarów automatycznych za rok 2024, które uzupełniono wynikami szacowania opartymi o wyniki modelowania rozkładu stężeń O₃, wykonanego na poziomie krajowym przez IOŚ-PIB.

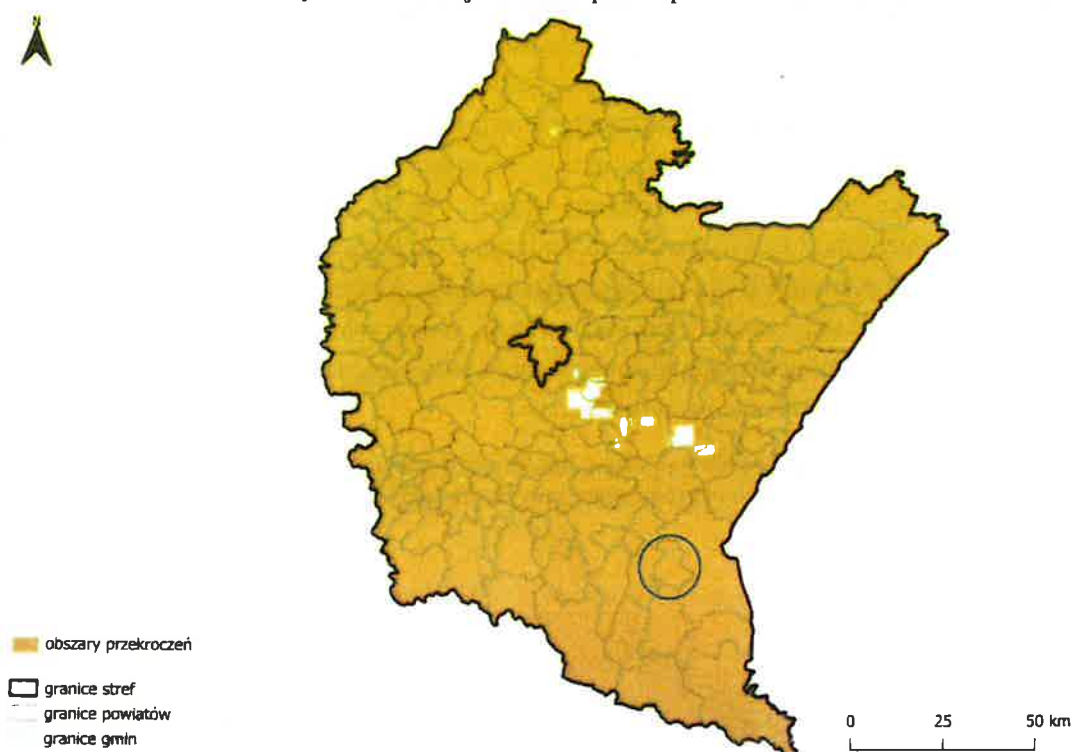
Klasyfikacja stref dla ozonu wykonana została w oparciu o wyniki pomiarów z okresu trzech lat: 2022–2024, dla których obliczono średnią liczbę dni z przekroczeniem poziomu docelowego. Poziom ten uznaje się za dotrzymany, jeżeli trzyletnia średnia liczba dni z maks. ośmiogodzinnym stężeniem ozonu wyższym od 120 µg/m³ nie przekroczy 25. Obie strefy województwa podkarpackiego otrzymały w 2024 r. klasę A dla O₃ w odniesieniu do poziomu docelowego, z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi.

Poziom celu długoterminowego dla ozonu uznaje się za dotrzymany, jeżeli w roku podlegającym ocenie stężenia 8-godzinne ozonu nie przekroczyły 120 µg/m³. Na każdym stanowisku pomiarowym odnotowano co najmniej 3 dni z przekroczeniem wartości 120 µg/m³, co oznacza przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu. Znaczna część obszaru województwa nie spełnia wymagań określonych dla poziomu celu długoterminowego, uzyskując klasę D2. Również na terenie Gminy Olszanica poziom celu długoterminowego ozonu został przekroczony (mapa 7). Obszar Gminy Olszanica na mapach 7–8 zaznaczono niebieskim kolorem.

³ Strona internetowa Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, powietrze.gios.gov.pl

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Mapa 7 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2024 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, raport wojewódzki za rok 2024, str. 59

Klasyfikacja stref dla pyłu zawieszonego PM₁₀ dokonywana jest w odniesieniu do 2 parametrów: stężenia średniorocznego i stężeń 24-godzinnych. Ocena roczna tych parametrów została oparta na wynikach pomiarów z 18 stanowisk pomiarowych (14 manualnych oraz 4 automatycznych) za rok 2024, które uzupełniono wynikami szacowania opartymi o wyniki modelowania rozkładu stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀. W 2024 r. uśrednione roczne stężenie pyłu zawieszonego PM₁₀ nie przekroczyło 40 µg/m³ w żadnej ze stref, co oznacza, że dotrzymany został poziom dopuszczalny średnioroczny i wszystkie strefy otrzymały klasę A. W odniesieniu do drugiego parametru – w roku 2024 r. stężenie dobowe pyłu zawieszonego PM₁₀, określone na poziomie 50 µg/m³, nie wystąpiło więcej niż 35 razy, w wyniku czego wszystkie strefy uzyskały klasę A. Na terenie Gminy Olszanica wyniki obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2024 wskazują, iż średnia roczna wartość pyłu zawieszonego PM₁₀ wyniosła 17,9 µg/m³.

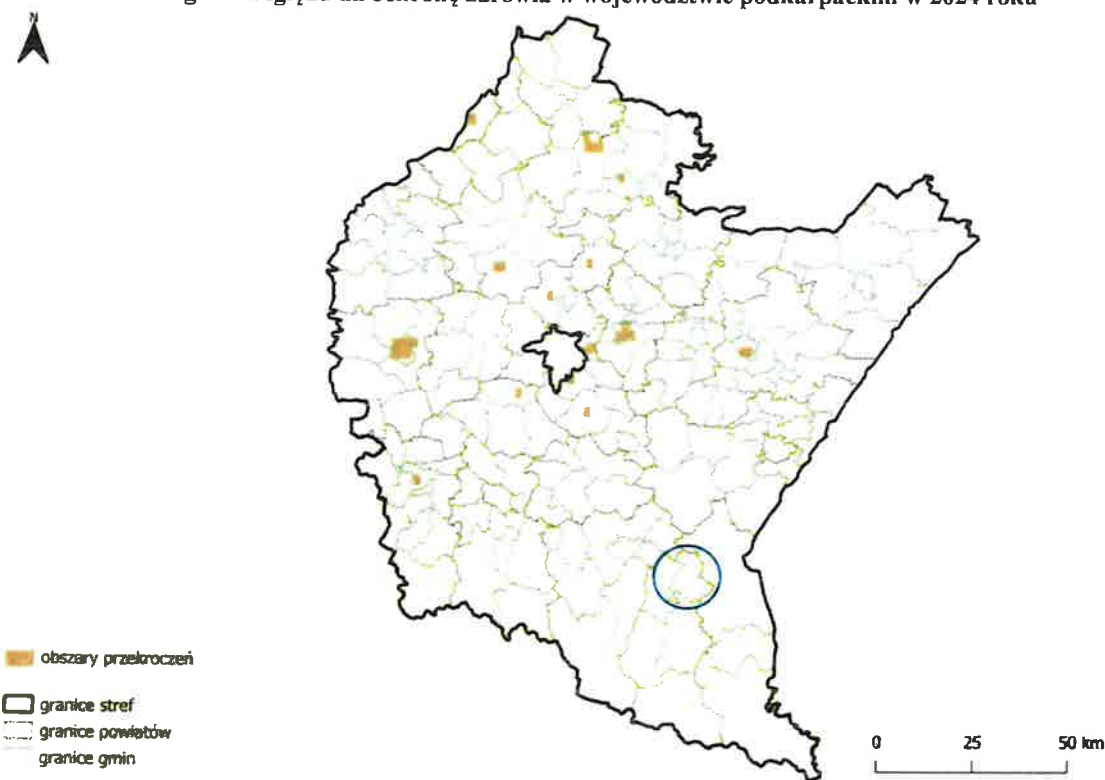
Klasyfikacja stref dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} dokonywana jest w odniesieniu do średniorocznego poziomu dopuszczalnego dla fazy II, wynoszącego 20 µg/m³. Do oceny rocznej wykorzystano wyniki pomiarów z 12 stanowisk miejskich i 1 stanowiska zlokalizowanego na terenie ochrony uzdrowiskowej, wspomagająco wykorzystano metodę szacowania opartą o wyniki modelowania rozkładu stężeń pyłu zawieszonego PM_{2,5}, wykonanego na poziomie krajowym przez IOŚ-PIB. Wyniki pomiarów za 2024 rok wykazały, że obie strefy województwa podkarpackiego zostały zaliczone do klasy A1 z uwagi na nieprzekroczenie normy pyłu zawieszonego PM_{2,5} dla fazy II. Wyniki obiektywnego

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza wskazują, iż średnioroczna wartość pyłu zawieszonego PM_{2,5} w Gminie Olszanica wyniosła 10,2 µg/m³.

W roku 2024 na terenie województwa podkarpackiego wystąpiły przekroczenia poziomu docelowego średniorocznego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀, który wynosi 1 ng/m³. Ocena pod kątem stężeń B(a)P w pyłe zawieszonym PM₁₀ przeprowadzona została na podstawie wyników z 14 stanowisk pomiarów manualnych oraz metody szacowania opartej o wyniki modelowania rozkładu stężeń B(a)P, wykonanego przez IOŚ-PIB. Przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ stwierdzono w 6 z 13 stanowisk pomiarowych w strefie podkarpackiej, w wyniku czego otrzymała ona klasę C (mapa 8). Na terenie Gminy Olszanica wyniki obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza wskazują, iż średnioroczna wartość B(a)P w pyłe zawieszonym PM₁₀ wyniosła 0,40 ng/m³.

Mapa 8 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2024 roku

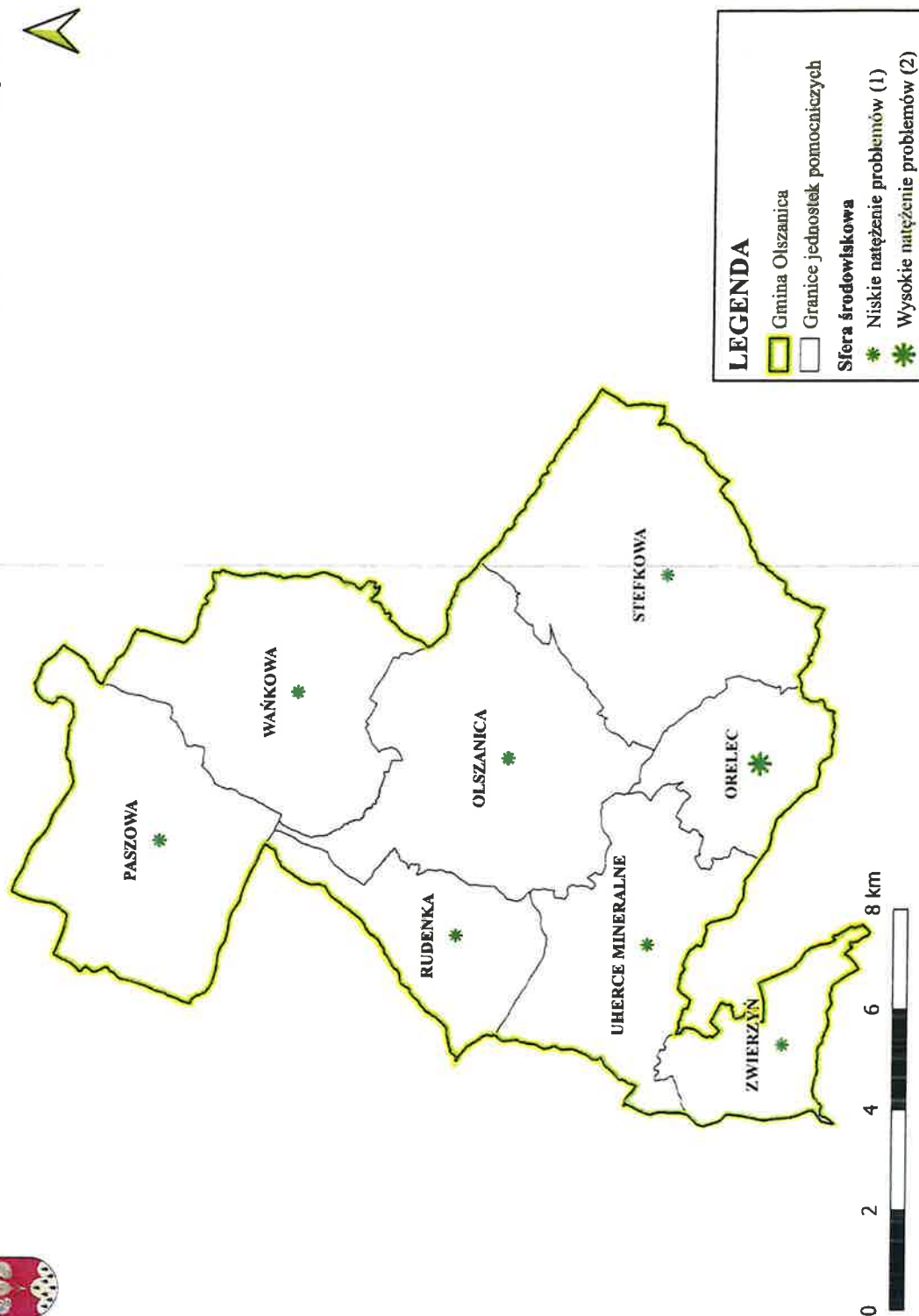

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim, raport wojewódzki za rok 2024, str. 87

Na mapie 9 przedstawiono koncentrację negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica. Wysokie natężenie problemów (2) stwierdzono w sołectwie Orelec.

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Mapa 9 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Olszanica

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

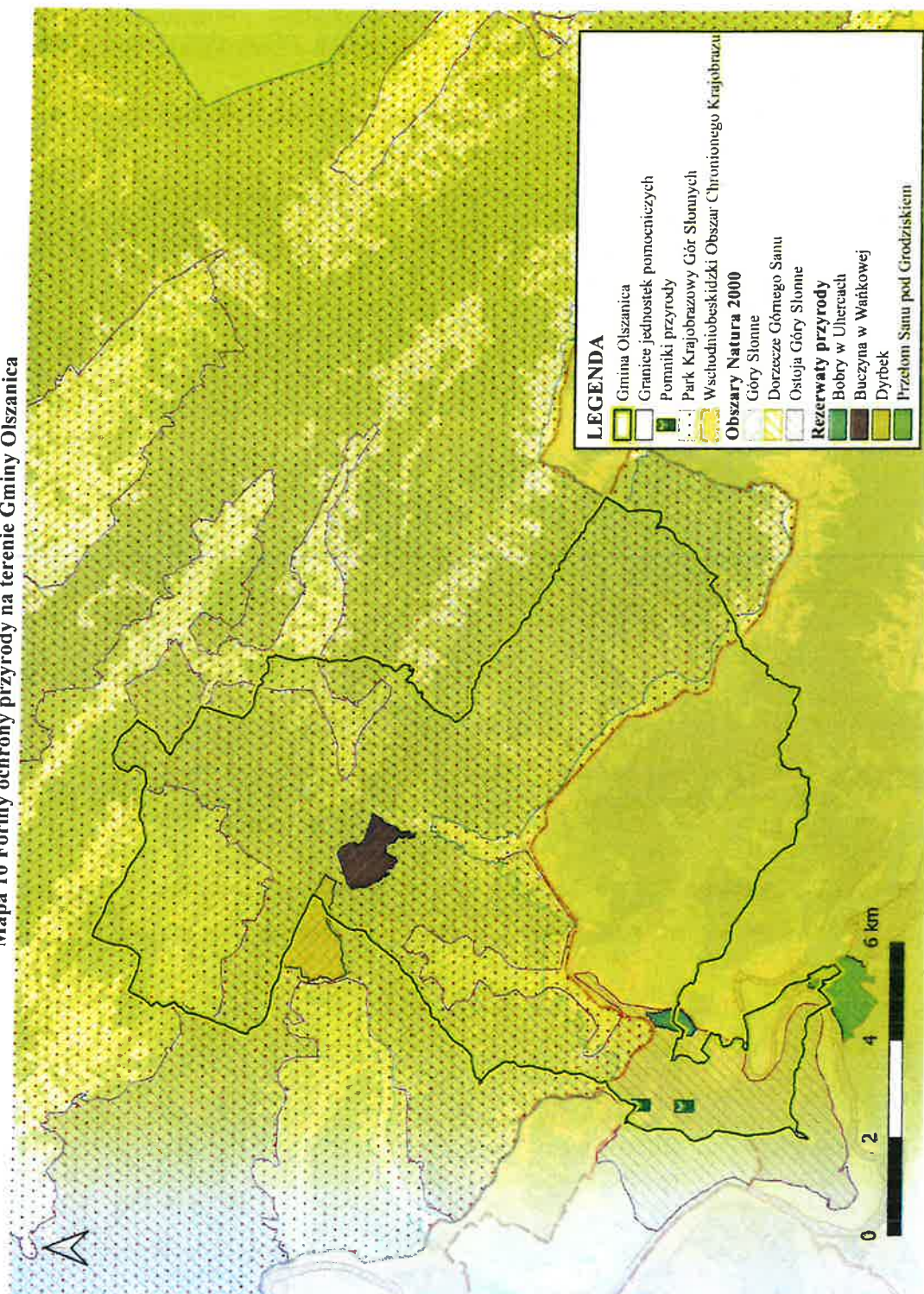
Na terenie Gminy Olszanica zlokalizowane są następujące formy ochrony przyrody⁴ (mapa 10):

- 3 obszary Natura 2000: Ostoja Góry Słonne, Dorzecze Górnego Sanu oraz Góry Słonne;
- 4 rezerваты przyrody: Bobry w Uhercach, Dyrbek, Buczyzna w Wańkowej oraz Przełom Sanu pod Grodziskiem;
- Park Krajobrazowy Gór Słonnych;
- Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu;
- 3 pomniki przyrody.

⁴ Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, crfop.gdos.gov.pl

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Mapa 10 Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Olszanica

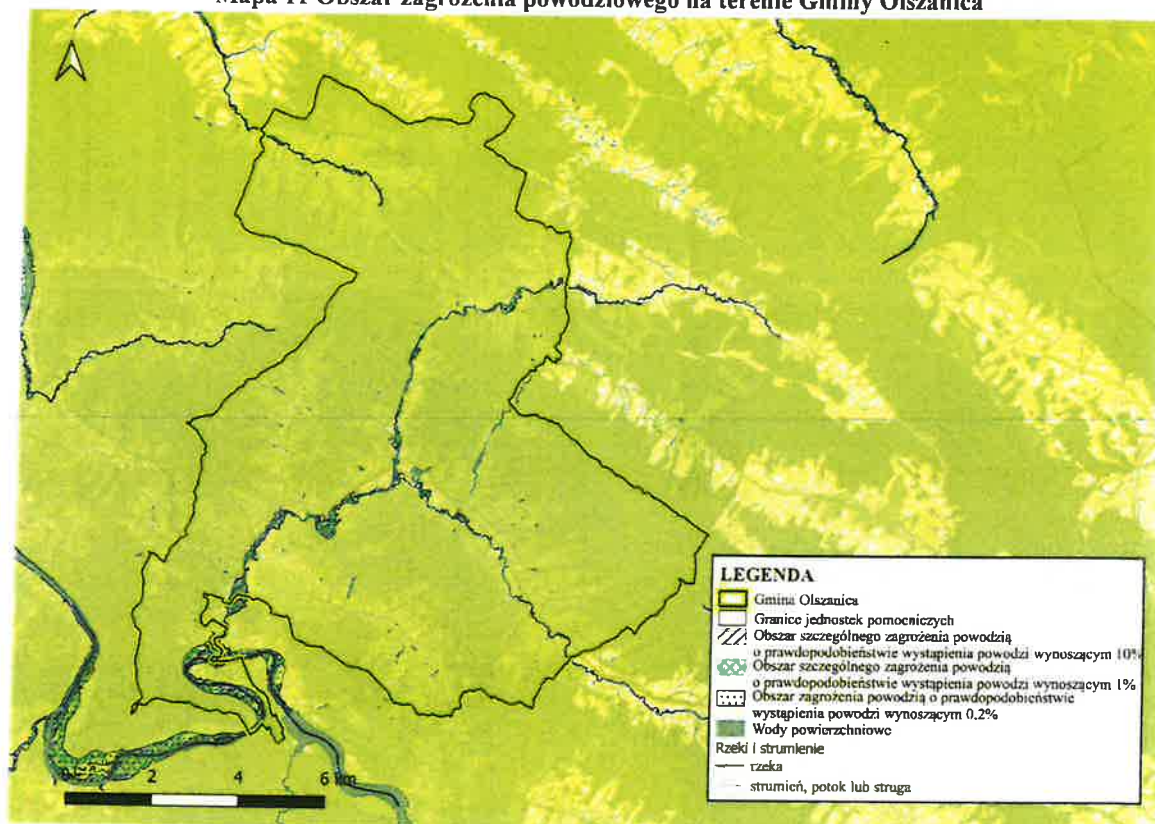
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, geoserwis.gdos.gov.pl

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Biorąc pod uwagę zagrożenie powodziowe, na terenie Gminy Olszanica stwierdzono obszary szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi wynoszącym Q0,2%, Q1% oraz Q10%. Miejscowości, które są najbardziej zagrożone powodzią, to: Zwierzyń, Uherce Mineralne, Olszanica, Stefkowa i Wańkowa. Ponadto teren gminy jest zagrożony wystąpieniem powodzi w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzącej na zbiorniku w Solinie.

Gmina znajduje się na terenie Lokalnego Zbiornika Wód Podziemnych (LZWP) nr 431 „Zbiornik warstw krosińskich (Sanok-Lesko)” (mapa 11).

Mapa 11 Obszar zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Olszanica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Hydroportalu Wód Polskich, wody.gov.pl

*Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica***3.6. Wyniki diagnozy w poszczególnych sferach**

Rewitalizacja ma wymiar terytorialny, dlatego ważne są te obszary gminy, na których występuje koncentracja negatywnych zjawisk i lokalnych potencjałów. Efektem przeprowadzonej diagnozy Gminy Olszanica w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, w podziale na przyjęte jednostki referencyjne, jest opracowana mapa pogładowa, łącząca dane z różnych dziedzin. W ten sposób została przeprowadzona rzetelna analiza, jednoznacznie wskazująca, na których obszarach gminy nakładają się różnego rodzaju problemy. Kartograficzne przedstawienie wyników diagnozy w poszczególnych sferach na terenie jednostek referencyjnych gminy oraz nakładanie się koncentracji zjawisk kryzysowych przedstawiono na mapie 12. Stanowi ona podstawę i uzasadnienie do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a następnie skoncentrowania działań na określonym obszarze rewitalizacji w Gminie Olszanica.

Ważnym elementem diagnozy jest również określenie lokalnych potencjałów, które można wykorzystać do przezwyciężenia stanu kryzysowego na danym obszarze. Bez takiego podejścia nie ma szans na powodzenie procesu rewitalizacji oraz na trwałą i realną poprawę jakości i warunków życia społeczności lokalnej. Zidentyfikowane potencjały lokalne w podziale na jednostki referencyjne Gminy Olszanica zawarte zostały w tabeli 3.

Tabela 3 Potencjały lokalne w podziale na jednostki referencyjne Gminy Olszanica

Lp.	Nazwa	Zidentyfikowane potencjały lokalne
1.	Olszanica	1. Siedziba władz gminy: Urząd Gminy Olszanica. 2. Lokalizacja instytucji użyteczności publicznej: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. 3. Zaplecze edukacyjne: Zespół Szkolno-Przedszkolny. 4. Dogodne położenie komunikacyjne – przez teren sołectwa przebiega droga krajowa DK 84. 5. Obiekty sportowo-rekreacyjne: Amfiteatr "Sołtysówka", Hala Sportowa, Stadion Piłkarski. 6. Ośrodki kultury gminy: Dom Ludowy, Gminna Biblioteka Publiczna. 7. Zabytki wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Podkarpackiego: – cerkiew greckokatolicka pw. św. Paraskewy, ob. kościół rzymskokatolicki pw. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy (1900 r.); – zespół pałacowy (2 poł. XIX w., XX w.), na który składają się: pałac (1905 r.), oficyna (XIX/XX w.), budynek gospodarczy (2 poł. XIX w. – nie istnieje), kuźnia (pocz. XX w. – nie istnieje), most kamienny (1905 r.), park (XIX w.), pozostałości fortyfikacji ziemnych (XVII w.). 8. Zaangażowani i aktywni mieszkańcy: Ludowy Klub Sportowy „Olszanica”, Koło Gospodyń Wiejskich. 9. Działalność Ochotniczej Straży Pożarnej. 10. Walory przyrodnicze: Park Krajobrazowy Gór Słonnych, rezerwat przyrody Dyrbek, Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu.
2.	Orelec	1. Obiekty sportowo-rekreacyjne: Amfiteatr. 2. Ośrodki kultury gminy: Świetlica Wiejska. 3. Zabytki wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Podkarpackiego: – cerkiew greckokatolicka pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny, ob. kościół rzymskokatolicki (XVII w., XIX w.); – dzwonnica, drewniana (XIX w.). 4. Działalność Ochotniczej Straży Pożarnej. 5. Zaangażowani i aktywni mieszkańcy: Zespół ludowy „Orelecanki”.
3.	Paszowa	1. Ośrodki kultury gminy: Świetlica Wiejska. 2. Zabytki wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Podkarpackiego: – cerkiew greckokatolicka pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny, ob. kościół rzymskokatolicki (2 poł. XVIII w.);

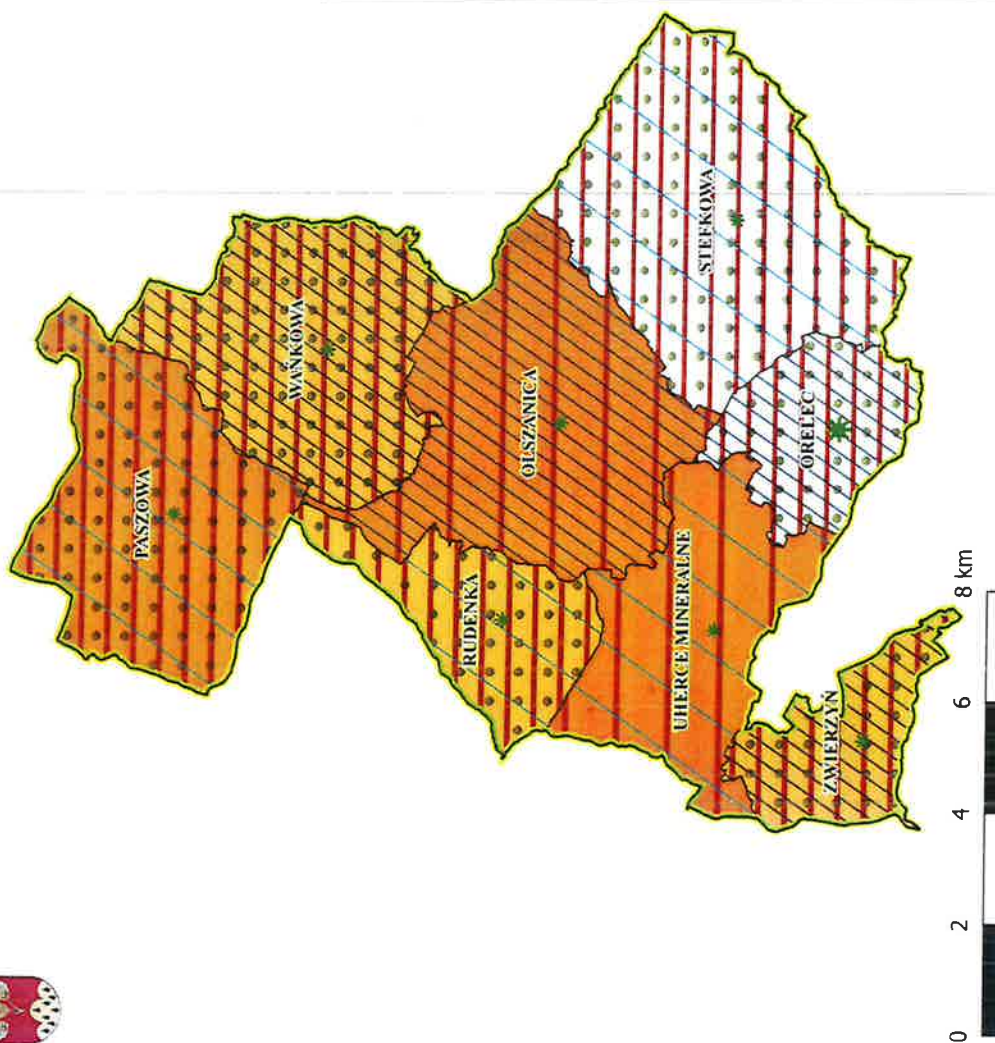
Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

		– cmentarz przycerkiewny. 3. Zaangażowani i aktywni mieszkańcy: Zespół ludowy „Paszowianki” oraz Koło Gospodyń Wiejskich „Paszowianki”. 4. Działalność Ochotniczej Straży Pożarnej. 5. <u>Walory przyrodnicze: Park Krajobrazowy Gór Słonnych.</u>
4.	Rudenka	1. Ośrodki kultury gminy: Świetlica Wiejska. 2. Zaangażowani i aktywni mieszkańcy: Koło Gospodyń Wiejskich. 3. Zabytki wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Podkarpackiego: – cerkiew greckokatolicka pw. Opieki Najświętszej Maryi Panny, ob. kościół rzymskokatolicki (1843 r.). 4. Działalność Ochotniczej Straży Pożarnej. 5. <u>Walory przyrodnicze: Park Krajobrazowy Gór Słonnych, rezerwat przyrody Dyrbek.</u>
5.	Stefkowa	1. Ośrodki kultury gminy: Świetlica Wiejska, Filia Gminnej Biblioteki Publicznej. 2. Zabytki wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Podkarpackiego: – cerkiew greckokatolicka pw. św. Paraskewii, ob. kościół rzymskokatolicki (lata 1836–1840). 3. Działalność Ochotniczej Straży Pożarnej. 4. <u>Walory przyrodnicze: Park Krajobrazowy Gór Słonnych.</u>
6.	Uherce Mineralne	1. Zaplecze edukacyjne: Zespół Szkół Publicznych. 2. Obiekty sportowo-rekreacyjne: Stadion Piłkarski. 3. Ośrodki kultury gminy: Wiejski Dom Kultury, Filia Gminnej Biblioteki Publicznej. 4. Zabytki wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Podkarpackiego: – zespół kościoła parafialnego: kościół par. pw. św. Stanisława Biskupa, dzwonnica, mur obronny z bramkami (1757 r.); – zespół dworski: dwór (XVII w., poł. XIX w.), ogród (XIX w.), pozostałości fortyfikacji ziemnych (XVII w.). 5. Zaangażowani i aktywni mieszkańcy: Klub Młodzieżowy „Hades”, Ludowy Klub Sportowy „Szarotka” Uherce, Zespół ludowy „Uherczanie”, Koło Łowieckie „Żbik”, Koło Gospodyń Wiejskich. 6. Działalność Ochotniczej Straży Pożarnej. 7. <u>Walory przyrodnicze: rezerwat Bobry w Uhercach, Park Krajobrazowy Gór Słonnych, Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu.</u>
7.	Wańkowa	1. Ośrodki kultury gminy: Świetlica Wiejska, Filia Gminnej Biblioteki Publicznej. 2. Zabytki wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Podkarpackiego: – cerkiew pw. Narodzenia Bogarodzicy, ob. kościół pw. Matki Boskiej Różańcowej (1726 r., XIX/XX w.), przeniesiona z Ropienki w 1970 r. 3. Działalność Ochotniczej Straży Pożarnej. 4. <u>Walory przyrodnicze: rezerwat przyrody Buczyzna w Wańkowej, Park Krajobrazowy Gór Słonnych.</u>
8.	Zwierzyń	1. Ośrodek kultury gminy: Świetlica Wiejska. 2. Zabytki wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Podkarpackiego: – cerkiew greckokatolicka pw. Zmartwychwstania Chrystusa, ob. kościół filialny rzymskokatolicki pw. św. Jana Chrzciciela (2 poł. XVIII w.); – grodzisko, st. 1. 3. Działalność Ochotniczej Straży Pożarnej. 4. <u>Walory przyrodnicze: Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu, rezerwat przyrody Przełom Sanu pod Grodziskiem.</u>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Olszanica

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Mapa 12 Koncentracja negatywnych zjawisk we wszystkich sferach w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica – wskaźnik syntetyczny

LEGENDA	
	Gmina Olszanica
	Granice jednostek pomocniczych
Sfera społeczna	
	Niskie natężenie problemów (0-4)
	Średnie natężenie problemów (5-10)
	Wysokie natężenie problemów (11-13)
Sfera gospodarcza	
	Niskie natężenie problemów (1)
	Wysokie natężenie problemów (2-3)
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
	Brak problemów (0)
	Występowanie problemu (1)
Sfera techniczna	
	Niskie natężenie problemów (1-2)
	Wysokie natężenie problemów (3-4)
Sfera środowiskowa	
	Niskie natężenie problemów (1)
	Wysokie natężenie problemów (2)

Źródło: Opracowanie własne

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

4. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Olszanica

Według art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, *obszar zdegradowany* charakteryzuje się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz stanem kryzysu w co najmniej jednej ze sfer dotyczących zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Ponadto zgodnie z ust. 2: „obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych”.

Na podstawie przeprowadzonego audytu gminnego wyznaczono obszar zdegradowany, na który składają się jednostki referencyjne charakteryzujące się problemami w sferze społecznej, przy jednoczesnym występowaniu problemów przynajmniej w jednej innej sferze oraz największą liczbą zidentyfikowanych negatywnych zjawisk, tj. ≥ 17 . Zgodnie z przedstawionymi założeniami, obszar zdegradowany na terenie Gminy Olszanica obejmuje jednostki: Olszanica (19), Paszowa (19), Wańkowa (17), Zwierzyń (17).

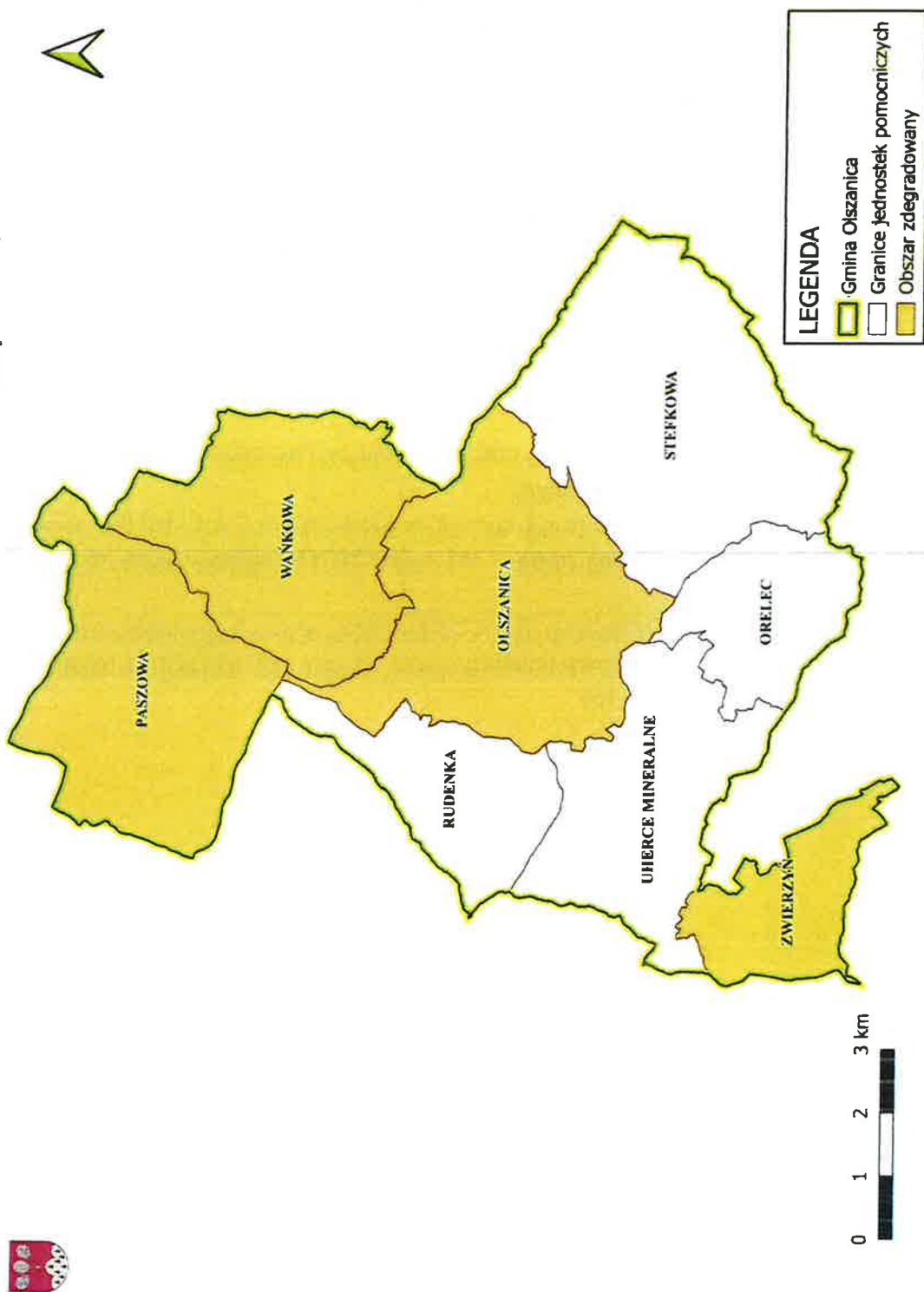
Wskazany obszar zajmuje 51 km², co stanowi 54,15% powierzchni gminy i jest zamieszkaný przez 2 150 osób, tj. 44,50% ogółu mieszkańców gminy (dane na koniec 2024 roku)⁵.

Granice obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Olszanica, wyznaczonego na podstawie niniejszej diagnozy, przedstawiono na mapie 13.

⁵ Urząd Gminy Olszanica.

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Mapa 13 Granice wyznaczonego obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Olszanica

Źródło: Opracowanie własne

5. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Obszar rewitalizacji, zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji, to: „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację (...). Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic”.

Na podstawie art. 10 ww. ustawy wyznaczony został obszar, na którym występuje natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej oraz środowiskowej, a jednocześnie mający istotne znaczenie dla rozwoju gminy i planowane jest na nim przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy, w podziale na jednostki referencyjne gminy i delimitacji obszaru zdegradowanego, wyznaczono obszar rewitalizacji składający się z dwóch podobszarów:

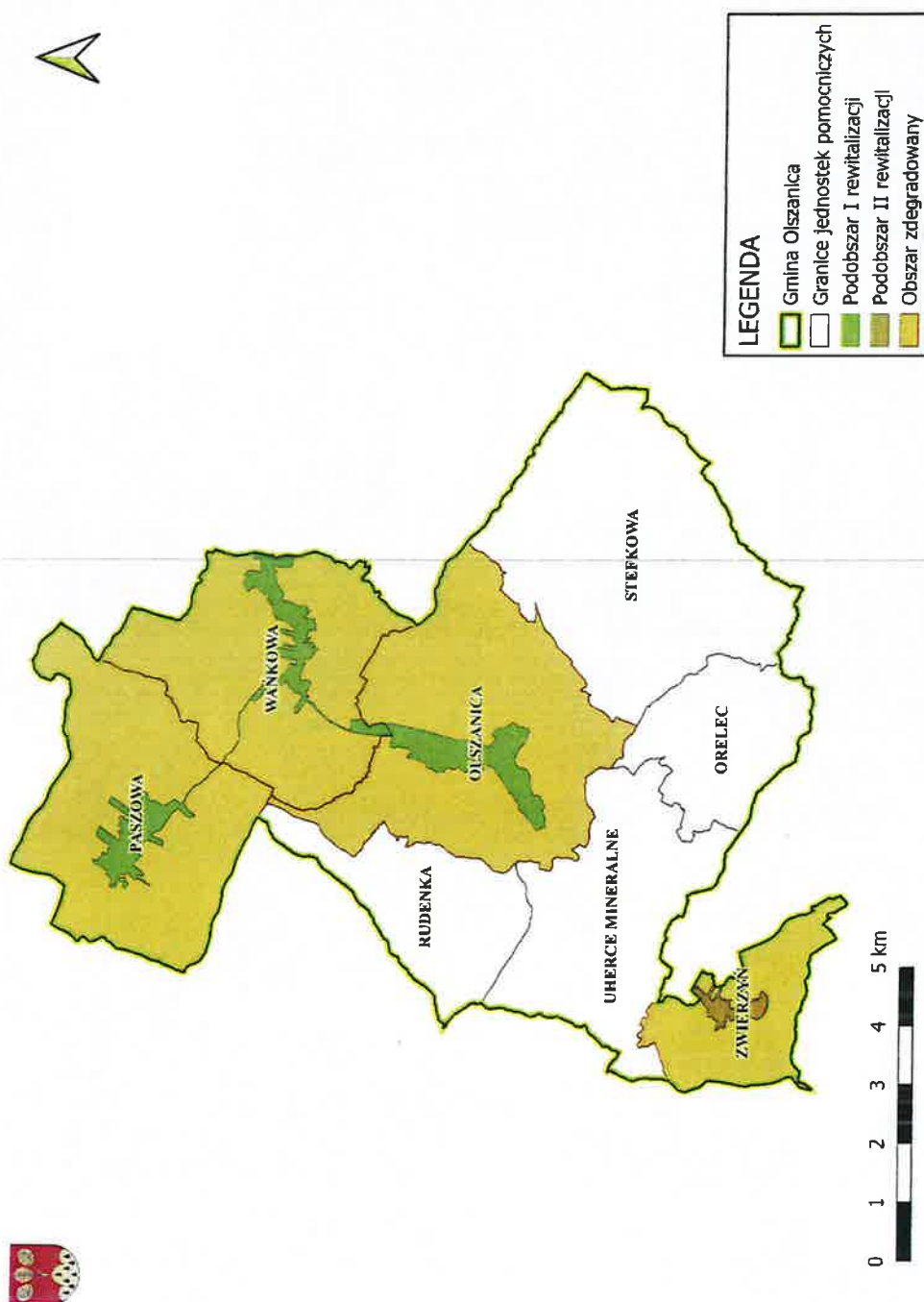
- Podobszar I – sołectwo Wańkowa oraz część sołectw Paszowa i Olszanica;
- Podobszar II – sołectwo Zwierzyń.

Wyznaczony obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 0,4 km² (0,04% powierzchni ogółem gminy) i jest zamieszkały przez 1 361 osób (28,16% ogólnej liczby mieszkańców gminy).

Lokalizacja obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego przedstawiona została na mapie 14, natomiast szczegółowy przebieg granic obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica zaznaczono na mapie 15.

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Mapa 14 Lokalizacja obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego w Gminie Olszanica

Źródło: Opracowanie własne

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Mapa 15 Granice wyznaczonego Podobszaru I rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Źródło: Opracowanie własne

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Mapa 16 Granice wyznaczonego Podobszaru II rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Źródło: Opracowanie własne

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Wyznaczony obszar rewitalizacji charakteryzuje się natężeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Negatywne zjawiska występują także w sferach: gospodarczej oraz środowiskowej. Potwierdza to analiza ilościowa (wskaźnikowa) zamieszczona w tabeli 4 i na mapach 17–22 oraz analiza jakościowa (opisowa) zawarta w tabeli 5.

Tabela 4 Analiza ilościowa – zestawienie wskaźników dla sołectw objętych rewitalizacją oraz dla Gminy Olszanica (dane za 2024 rok)

Nazwa wskaźnika	Jedn.	Olszanica	Paszowa	Wańkowa	Zwierzyń	Średnia dla gminy
Sfera społeczna						
Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem	%	16,03	27,97	13,21	17,94	17,45
Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	%	62,54	61,30	69,95	62,21	63,47
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem	%	21,43	10,73	16,84	19,85	19,08
Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wskaźnik obciążenia demograficznego)	szt.	59,89	63,13	42,96	60,74	57,55
Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 osób wg miejsca zamieszkania	-	-5,23	-8,47	2,59	0,00	-3,52
Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	-	0,96	0,56	1,04	0,38	1,14
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	%	10,58	13,36	12,22	12,27	10,34
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	szt.	3,66	12,71	5,18	4,58	4,06
Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	szt.	1,05	5,93	2,85	0,38	1,92
Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	szt.	2,44	5,93	3,63	1,91	2,30
Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	szt.	0,35	0,28	1,55	1,91	0,75
Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej	szt.	1,31	2,26	2,33	1,91	1,30

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

choroby w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania						
Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	szt.	1,13	4,80	0,00	0,00	0,93
Liczba wypełnionych formularzy "Niebieska Karta" na 1 000 mieszkańców	szt.	1,74	5,65	0,00	0,00	0,14
Frekwencja w wyborach samorządowych - I tura (IV 2024)	%	52,11	46,53	46,53	49,72	50,03
Frekwencja w wyborach parlamentarnych (X 2023)	%	63,21	54,04	54,04	65,83	64,58
Sfera gospodarcza						
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	szt.	11,93	6,50	11,40	6,87	9,75
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	szt.	0,35	0,28	0,00	0,00	0,39
Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych z rejestru REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	szt.	0,52	0,00	1,04	0,00	0,46
Liczba nowo zarejestrowanych działalności gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	szt.	0,26	0,28	0,00	0,00	0,42
Sfera przestrzenno-funkcjonalna						
Udział budynków mieszkalnych mających bezpośredni dostęp do dróg asfaltowych w liczbie budynków mieszkalnych ogółem	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Udział długości dróg nieasfaltowych w ogólnej długości dróg	%	16,1	10,2	6,0	5,7	10,3
Sfera techniczna						
Budynki mieszkalne nowe oddane do użytkowania w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	szt.	0,0	56,5	0,0	0,0	12,4

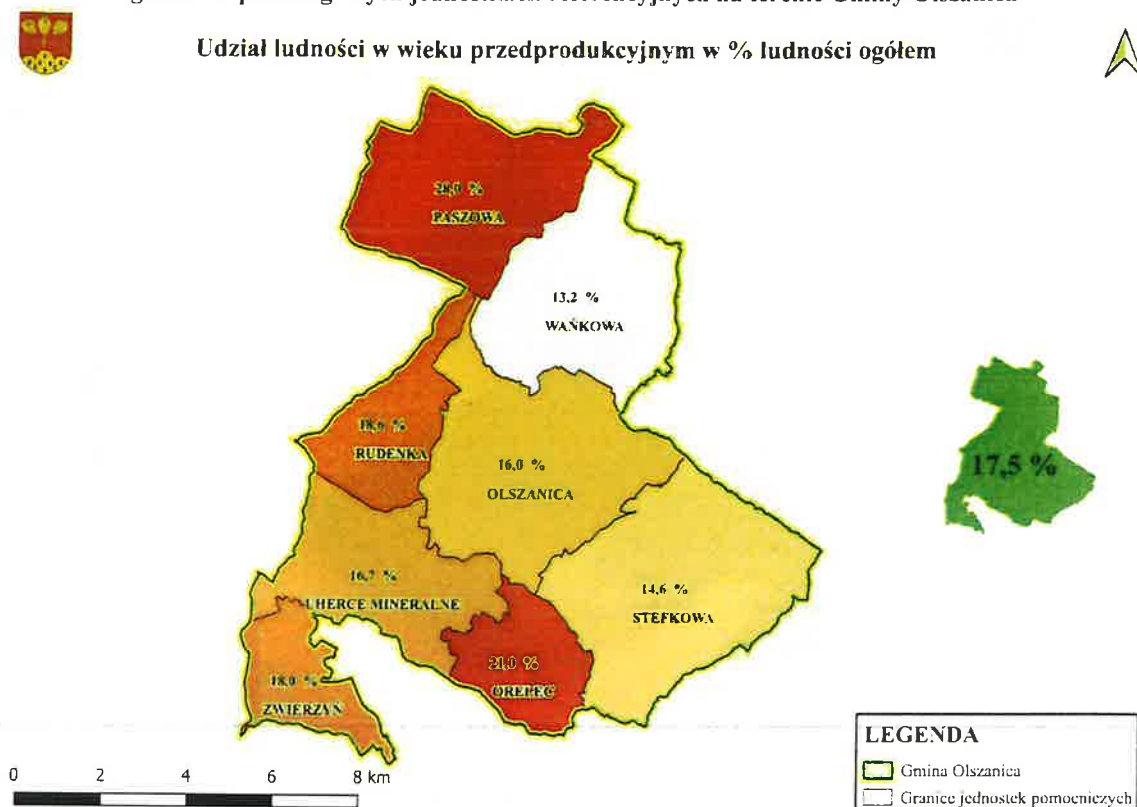
Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych	%	100,0	0,0	61,7	0,0	30,8
Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych	%	78,4	0,0	0,0	0,0	50,2
Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci gazowej w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych	%	0,0	1,5	0,0	0,0	5,6
Sfera środowiskowa						
Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest	tona	288,0	203,2	87,2	136,7	1460,1
Ilość unieszkodliwionego azbestu w przeliczeniu na 1 mieszkańca	tona	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Położenie na obszarach objętych formami ochrony przyrody	TAK/ NIE	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Położenie na obszarach zagrożonych wystąpieniem powodzi	TAK/ NIE	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Olszanica, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olszanicy, Powiatowego Urzędu Pracy w Lesku oraz danych GUS

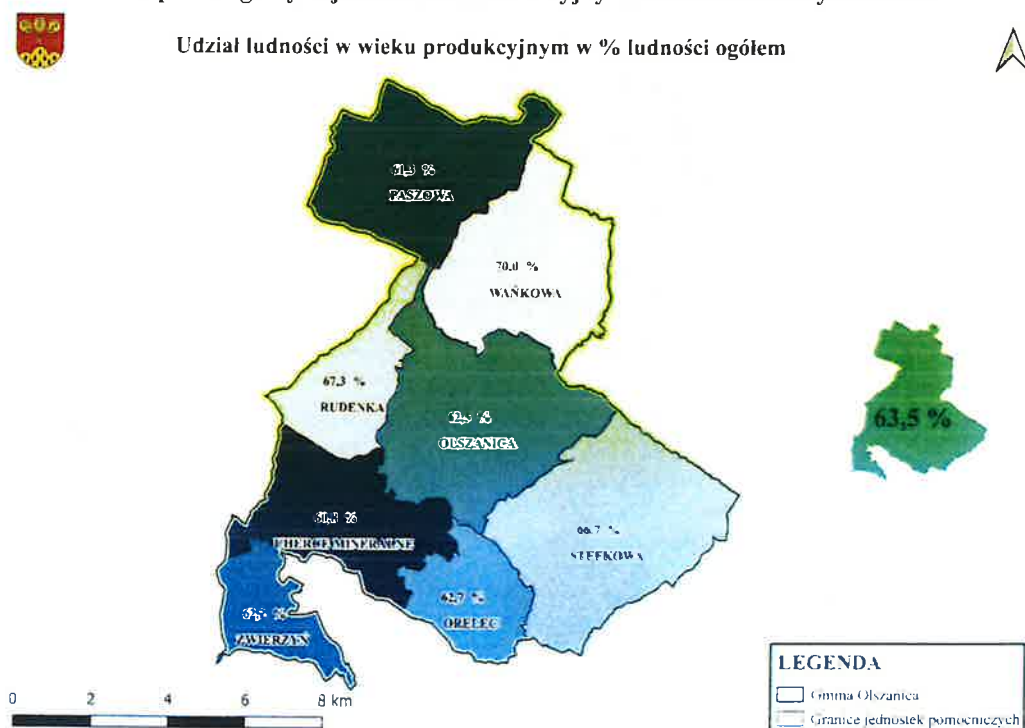
Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Mapa 17 Rozkład wartości wskaźnika „udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Olszanica

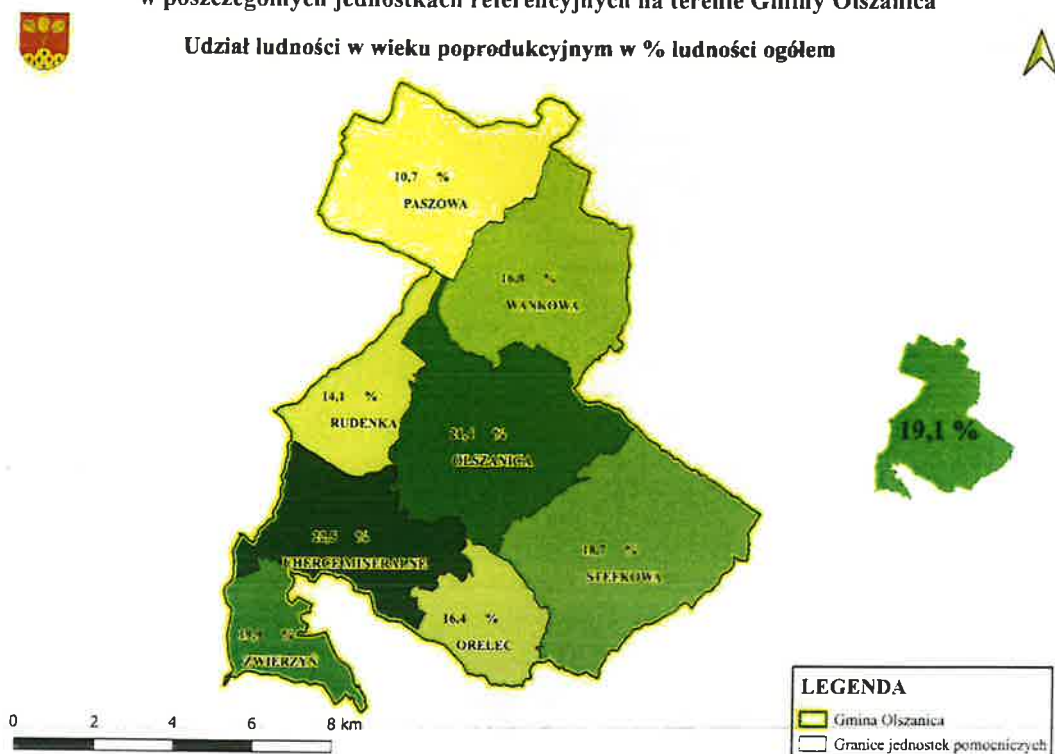
Mapa 18 Rozkład wartości wskaźnika „udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Olszanica

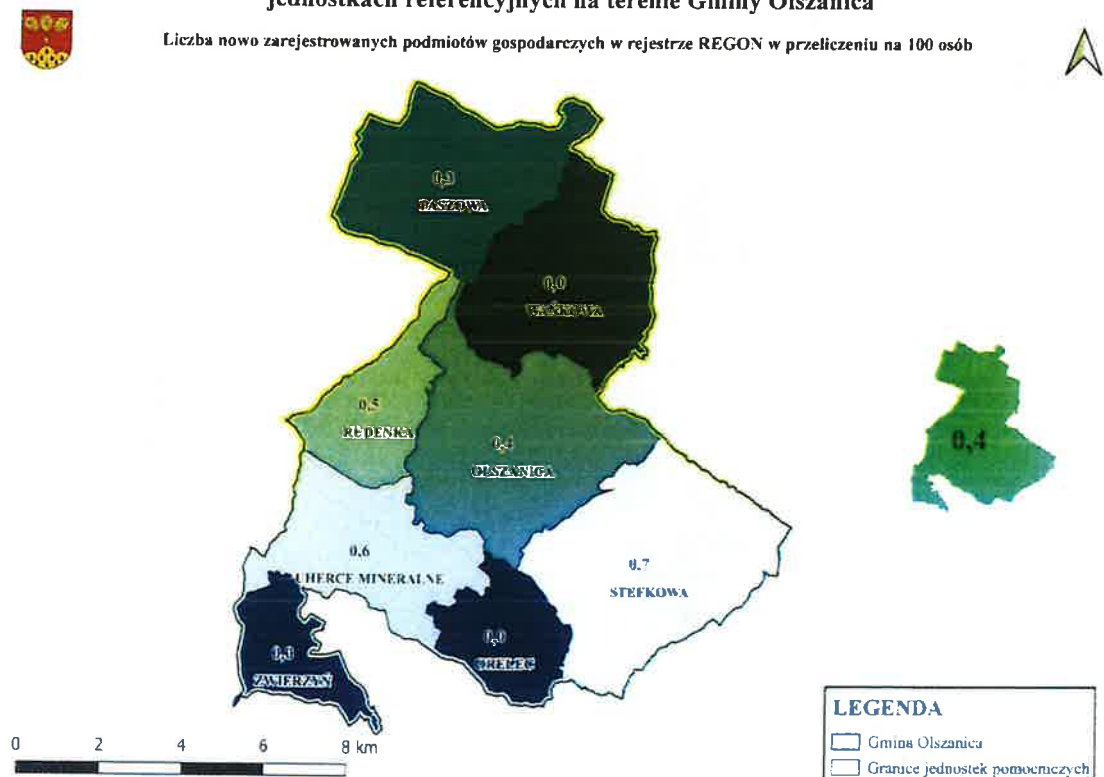
Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Mapa 19 Rozkład wartości wskaźnika „udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Olszanica

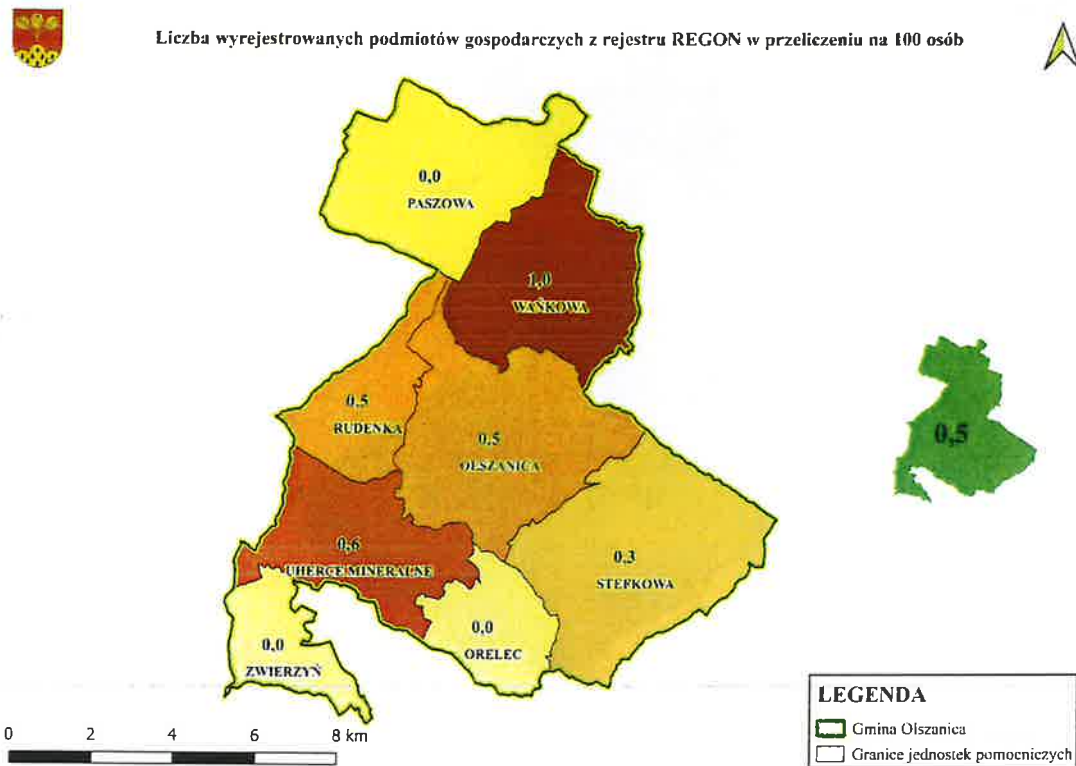
Mapa 20 Rozkład wartości wskaźnika „liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

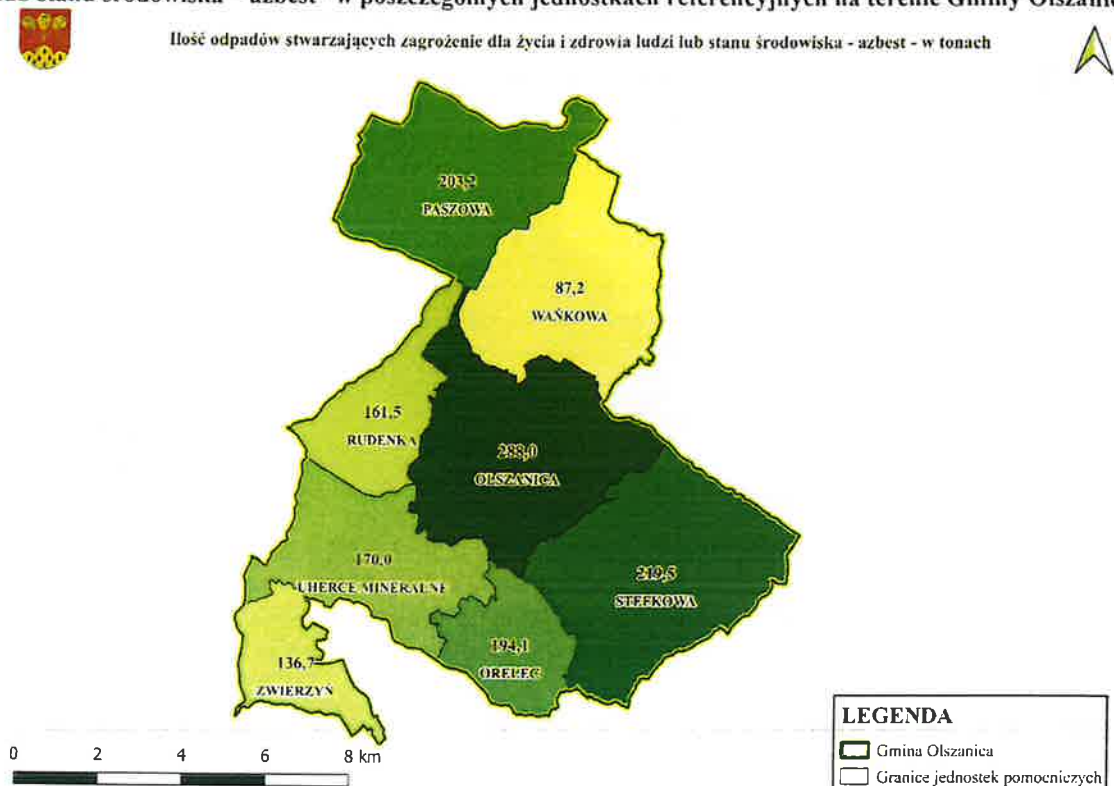
Mapa 21 Rozkład wartości wskaźnika „liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych z rejestru REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Mapa 22 Rozkład wartości wskaźnika „ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Olszanica

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Tabela 5 Analiza jakościowa – charakterystyka negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej na wyznaczonym obszarze rewitalizacji

Sfera	Charakterystyka negatywnych zjawisk
Spoleczna	1. Niekorzystna struktura ludności – starzejące się społeczeństwo (wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym oraz niski udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w sołectwie Olszanica). 2. Ujemny poziom przyrostu naturalnego w Olszanicy i Paszowej. 3. Migracja ludności – wysokie saldo migracji. 4. Wysoki odsetek bezrobotnych. 5. Wysoka liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. 6. Wysoka liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” w Olszanicy i Paszowej.
Gospodarcza	1. Niewykorzystany potencjał gospodarczy. 2. Niska liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.
Przestrzenno-funkcjonalna	1. Niedostateczne wyposażenie przestrzeni publicznych w infrastrukturę społeczną, kulturalną, sportową i rekreacyjną. 2. Bariery architektoniczne dla osób starszych i z niepełnosprawnościami. 3. Niewystarczający poziom wykorzystania nowoczesnych technologii w administracji publicznej. 4. Niewykorzystane walory przyrodnicze.
Techniczna	1. Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną. 2. Niska efektywność energetyczna części budynków użyteczności publicznej.
Środowiskowa	1. Duża ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla zdrowia i życia – azbest. 2. Przekroczenie poziomu docelowego stężenia ozonu (za rok 2024). 3. Położenie na obszarach zagrożonych wystąpieniem powodziowym.

Źródło: Opracowanie własne

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Powyższe problemy wynikają z oddziaływania wielu czynników. Niekorzystne zjawiska demograficzne – starzenie się społeczeństwa jest spowodowane wzrostem liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (wskaźnik obciążenia demograficznego w sołectwach Olszanica, Paszowa oraz Zwierzyń wypadają mniej korzystanie w stosunku średniej do gminy). Zjawisko to występuje nie tylko na obszarze zdegradowanym, natomiast jest trendem występującym w całej gminie, ale również w powiecie i województwie. Wyzwaniem w tym zakresie dla gminy jest stwarzanie odpowiednich warunków dla seniorów. Postępujące zmiany w strukturze ludności, a więc dalszy wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym wymusza konieczność zadbania o najstarszych mieszkańców gminy, poprzez zwiększenie dostępności oraz jakości usług dla osób w podeszłym wieku – aktywizacja i opieka oraz wsparcie osób starszych poprzez tworzenie klubów seniora czy miejsc dziennej opieki. Bezrobocie oraz inne deficyty społeczne i intelektualne powodują, że na obszarze zamieszkują osoby wymagające wsparcia finansowego oraz pozafinansowego w zakresie pomocy społecznej. Negatywnym zjawiskiem jest również fakt niewystarczającej aktywności społecznej wśród mieszkańców. Gmina powinna dążyć do pobudzenia wśród mieszkańców chęci do aktywnego angażowania się w sprawy obszaru rewitalizacji oraz całej gminy, pracy mieszkańców na rzecz wspólnych spraw, czy też kultywowania tradycji, obyczajów i dziedzictwa kulturowego.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, wyznaczony do rewitalizacji obszar powinien cechować się nie tylko szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, ale też musi mieć istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji dominują funkcje centrotwórcze: publiczne, usługowe, handlowe, edukacyjne, kulturalne i rekreacyjne, obszar jest również atrakcyjny pod względem turystycznym. Na obszarze znajdują się miejsca użyteczności publicznej, kościoł oraz infrastruktura przemysłowa, usługowa, handlowa, rekreacyjna, kulturowa oraz edukacyjna.

Na etapie tworzenia niniejszego dokumentu jest możliwość odniesienia zdiagnozowanych problemów do najważniejszego dokumentu strategicznego gminy, tj. do strategii rozwoju. Obowiązująca *Strategia Rozwoju Gminy Olszanica na lata 2023–2030* wykazywała, że słabymi stronami gminy są m.in.: spadek liczby ludności wynikający z ujemnego salda migracji, negatywne prognozy ludnościowe, brak placówek zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3, zły stan techniczny budynków infrastruktury kulturalnej oraz służącym celom sportowym, mała powierzchnia terenów objętych MPZP.

Odpowiedzią na zdiagnozowane problemy jest szereg działań, które mają doprowadzić do stanu gminy opisanego w misji oraz wizji Gminy Olszanica. Misja Gminy Olszanica zakłada stworzenie miejsca przyjaznego i bezpiecznego zarówno dla mieszkańców jak i turystów, które jest doskonałym miejscem do życia i prowadzenia działalności gospodarczej, przy wykorzystaniu kapitału ludzkiego i walorów przyrodniczych. Wizja brzmi: „Gmina Olszanica, zapewniająca wysoką jakość życia mieszkańców i rozwija się w sposób zrównoważony, wykorzystując zasoby środowiskowe oraz aktywność społeczno-gospodarczą mieszkańców. Kreuje nowe miejsca pracy i oferuje dobre warunki rozwoju dla przedsiębiorców. Jest atrakcyjnym miejscem pobytu dla osób korzystających z czystego środowiska oraz różnorodnych atrakcji turystycznych”.

Wyznaczony obszar rewitalizacji gromadzi największą liczbę sprzeczności i konfliktów rozwojowych, które prowadzą do kumulacji problemów społecznych oraz degradacji w sferze

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

środowiskowej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i gospodarczej. Obszar ten wykazuje znaczną kumulację negatywnych zjawisk prowadzących do marginalizacji społecznej jej mieszkańców, występowania patologii społecznych oraz niedostatecznej możliwości zaspokajania potrzeb w zakresie świadczonych usług.

Potencjały i zasoby obszaru rewitalizacji pokazują, iż obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy, szczególnie w sferze społecznej, w której zidentyfikowano najwięcej problemów. Wszelkie działania rewitalizacyjne podjęte w celu zniwelowania negatywnych zjawisk kryzysowych na wyznaczonym obszarze będą oddziaływać na teren całej gminy, wpływając tym samym na poprawę jakości życia jej mieszkańców.

*Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica***Spis schematów**

Schemat 1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica.....	11
--	----

Spis map

Mapa 1 Położenie Gminy Olszanica na tle województwa podkarpackiego i powiatu leskiego	5
Mapa 2 Podział Gminy Olszanica na jednostki strukturalne	6
Mapa 3 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica	13
Mapa 4 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica	15
Mapa 5 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica.....	17
Mapa 6 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze technicznej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica	19
Mapa 7 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2024 roku	21
Mapa 8 Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie podkarpackim w 2024 roku.....	22
Mapa 9 Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica	23
Mapa 10 Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Olszanica	25
Mapa 11 Obszar zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Olszanica	26
Mapa 12 Koncentracja negatywnych zjawisk we wszystkich sferach w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica – wskaźnik syntetyczny	29
Mapa 13 Granice wyznaczonego obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Olszanica	31
Mapa 14 Lokalizacja obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego w Gminie Olszanica	33
Mapa 15 Granice wyznaczonego Podobszaru I rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica	34
Mapa 16 Granice wyznaczonego Podobszaru II rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica.....	35
Mapa 17 Rozkład wartości wskaźnika „udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica	39
Mapa 18 Rozkład wartości wskaźnika „udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica	39
Mapa 19 Rozkład wartości wskaźnika „udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica	40
Mapa 20 Rozkład wartości wskaźnika „liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica	40
Mapa 21 Rozkład wartości wskaźnika „liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych z rejestru REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica.....	41

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszanica

Mapa 22 Rozkład wartości wskaźnika „ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Olszanica 42

Spis tabel

Tabela 1 Zestawienie podstawowych danych dotyczących jednostek strukturalnych Gminy Olszanica (stan na koniec 2024 roku)	6
Tabela 2 Wskaźniki obrazujące sytuację na terenie Gminy Olszanica w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej	8
Tabela 3 Potencjały lokalne w podziale na jednostki referencyjne Gminy Olszanica.....	27
Tabela 4 Analiza ilościowa – zestawienie wskaźników dla sołectw objętych rewitalizacją oraz dla Gminy Olszanica (dane za 2024 rok)	36
Tabela 5 Analiza jakościowa – charakterystyka negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej na wyznaczonym obszarze rewitalizacji	43

Załącznik 1. *Matryca ze wskaźnikami przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Olszanica.*

Załącznik nr 1 do Uchwały na potrzeby wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Działosza

Zestawienie wskaźników dla poszczególnych kolektów w porównaniu do średniej dla grupy, państwa, unijnej średniej i Polski w 2024 roku

[illegible]

6	Definitely explain the following graph form industry perspective: similar Mathers 2000, increase of perceived, just knowledge economy
---	---

Stigati cu experienta regilor de
grani: impasibilitatea de
a doua zi grani!

1. *Examine the evidence*
 2. *Identify the issues*
 3. *Develop a plan*
 4. *Implement the plan*
 5. *Evaluate the results*

Stokipati die groene uitdaging
verduurzamen is participatie in
keuzes. Als co-creators wordt
gedacht aan de
verduurzaming.

[illegible][illegible][illegible]